

Predmet IT-98-32-A, Tužilac protiv Mitra Vasiljevića

Transkripcija i redaktura: Fond za humanitarno pravo, 15.decembar 2005.

Sreda, 9. januar 2002.

Svedok Čedomir Vučetić

Svedok Zorka Lopičić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.33 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA HANT: Molim da se najavi Predmet.

sekretar: *Predmet IT-98-32T, Tužilac protiv Mitra Vasiljevića.*

SUDIJA HANT: Dobro došli u Novu godinu, hvala vam što ste došli. Ne osećam se baš udobno u ovoj velikoj sudnici, nakon one malecke, međutim ovde smo ove nedelje, a sledeće ćemo možda morati da je promenimo. Doktore, vi ste i dalje pod svečanom zakletvom, da li to shvatate?

SVEDOK VUČETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala vam. Onda možemo da nastavimo. Da li ste vi završili sa ovim svedokom, gospodine Domazet?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, časni Sude. Nisam završio.

SUDIJA HANT: Postoji još jedna izjava koja će, mislim, da postane dokazni predmet, umesto da on o tome svedoči.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, u međuvremenu smo predali još jedan, da nazovem, dopunski izveštaj doktora Vučetića, pa vas molim da on bude prihvaćen kao dokaz pod brojem, sad nemem više ovde, D ...

SUDIJA HANT: Vaš sledeći broj je, mislim, 39. Osim ako taj broj niste rezervisali za nešto drugo.

ADVOKAT DOMAZET: Ne, nije rezervisan. Može da bude D39, dakle...

SUDIJA HANT: Da li imate prigovora?

TUŽILAC GRUM: Ne. Nemamo prigovora.

SUDIJA HANT: U redu, onda će izjava doktora biti dokazni predmet D39. Gospodine Domazet, ja sam zahvalan što je to učinjeno na taj način, jer je mnogo lakše kada se pročita. Ima još jedno pitanje koje bih hteo da pokrenemo pre nego što završimo, a kojim moramo da se bavimo. A to je oblik petne kosti, možda se sećate da je bilo reči o različitim oblicima kostiju u peti i možda time možemo sada da se pozabavimo.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, da. Otprilike smo u našem poslednjem razgovoru sa svedokom došli dotle, pa možemo sada oko toga pre nego što nastavimo sa ovim što je doktor izneo u svom nalazu.

GLAVNO ISPITIVANJE: ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dakle, gospodine doktore, vi ste svakako videli izjašnjavanja doktora de Grava (Yvan de Grave) u pogledu pete, dakle u pogledu onoga što je on konstatovao, u pogledu kostiju oko pete i to je smatrao dosta relevantnim za ovaj Predmet. Da li se sećate tog dela i ja vas molim za vaš komentar ovog dela iskaza de Grava.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, naravno, sećam se. Može se prihvatiti razmatranje da postoji određena razlika posmatrajući određenu radiografiju devet godina pre i devet godina posle. Te razlike su moguće i u smislu morfološkom, znači oblik kosti, kako se one radiografski prikazuju, a i u pogledu koštane građe ili strukture kosti. Te razlike se mogu objasniti pre svega brojem godina koji je protekao, znači to je više od devet godina i one se normalno dešavaju. Te normalne promene se u tom vremenskom periodu uglavnom odnose na degenerativne promene i na promenu strukture kosti, tako da se mogu time objašnjavati. Dalje, što ide u prilog potvrde da se radi o istim petama je trag skeletne trakcije, postavljanje igle u periodu lečenja gospodina Mitrovića i taj trag prema nalazu samog gospodina de Grava korelira sa nalazom na koži, odnosno ožiljku i u skladu je sa podacima sa kojima raspolazemo u vezi lečenja gospodina Mitrovića, pardon Mitra Vasiljevića.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vi ste svakako videli, gospodine doktore, koji je značaj doktor de Grav dao tome jer po onome, kako sam ja njegov nalaz shvatio, proizilazi da i po tim karakteristikama koje je našao u kostima pete, da i na

osnovu toga govori o tome da se ne može raditi o istim licima koji su radiografisani 1992. godine i 2001. godine.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Moramo se složiti oko par činjenica. Razlike mogu da se konstatuju, ali te razlike nisu ni tako izražene ili takvog stepena da bi nesporno ukazivale da se radi o različitim. Stoga stoji ovo objašnjenje koje govorim, da vremenski period od devet godina je vrlo veliki period u kome se sigurno, kod svakoga, bilo povređenog ili nepovređenog, odigravaju određene promene i u strukturi kosti i u morfologiji, obliku.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li to znači, po vama doktore, da ove kosti pete, koje ste vi pregledali, ne ukazuju na to da se radi o različitim petama, odnosno različitim licima, obzirom na ovo objašnjenje koje ste dali?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Mislim da je nezahvalno izvoditi zaključak samo posmatrajući pete. Posmatramo ceo radiografisani ekstremitet i teško je ili bi nepozdano bilo dovesti, izvesti zaključak da to nisu iste osobe samo zato što postoje izvesne razlike.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Osim ovoga, kod svedočenja de Grava, koji govori o teškoćama u određivanju i predstavljanju frakturne linije i frakturne ravni i to je jedna od vrlo važnih stvari u njegovom nalazu, vi ste i prošli put govorili o tome da se ne slažete sa načinom na koji je on određivao te frakturne linije i frakturne ravni. Pa vas molim da to i objasnite.

SUDIJA HANT: Zar ne mislite, gospodine Domazet, da smo već dobili jedno opširno objašnjenje? Ako želite da se nešto doda tome, to je svakako moguće. Ali upravo svrha prihvatanja ove izjave doktora kao dokaznog predmeta je da doktor ne mora da to sve ponavlja ovde.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, ali i vi ste prošli put sugerirali da doktor, pored ovoga što je uradio, uradi i crteže koji bi bolje to objasnili. Upravo je doktor i poneo sa sobom i crteže koji predstavljaju objašnjenja i njegovog nalaza i na kojima će moći i da praktično objasni ovo o čemu je i pisao u nalazu. Pa sam zato i postavio ovo pitanje jer mislim da ćemo pomoću ovih crteža mnogo lakše doći do objašnjenja i njegovog nalaza u pogledu ovog Predmeta.

SUDIJA HANT: Naravno, gospodine Domazet, ali zašto onda ne tražite da pokaže te crteže jer ako tražite da on to objašnjava, onda će morati da nam ispriča sve što se već nalazi u izjavi. Dakle, zatražite od njega da izvede te crteže a onda možemo da tražimo, ako je to potrebno, da se doda nešto i on to svakako može da učini. Ali mislim da sam sasvim jasno rekao da ne želimo da nam govori nešto što se već nalazi u njegovom izveštaju jer to je već ušlo kao dokazni predmet.

ADVOKAT DOMAZET:

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala, vaša Visosti. Doktore Vučetiću, ja vas molim da pokažete Sudu prvi od ovih crteža koji ste vi učinili i da objasnite ovaj koji ste označili kao "*Correlation of bone fragments at fracture site of tibia.*" iz 1992. godine. Ako možete da ga stavite na grafoskop. Vaša Visosti, ja imam primerke za sve članove, ja bih molio sudskog poslužitelja da predam i za vas ove crteže da bi mogli, pored ovog objašnjenja, da ovo lakše pratite.

SUDIJA HANT: Da. Da li ste to već dali gospodinu Grumu (Dermot Groome) ili će on to prvi put sada videti?

ADVOKAT DOMAZET: Sada će ih videti, jer i ja sam ih dobio neposredno pre ovog dolaska u Sud. Doktor je to doneo sa sobom.

SVEDOK VUČETIĆ: U redu. Mislim da bi ovo bilo naj...

ADVOKAT DOMAZET: Malo, molim vas da sačekate dok podelimo.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, vi to možete pogledati, ali nadam se da nemate nikakvih prigovora da se postavljaju pitanja u vezi sa ovim?

TUŽILAC GRUM: Ne, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, ja vas molim da nastavite. Dakle, imate pred sobom prvi vaš crtež, ja vas molim da objasnite ovo što ste na tom crtežu prikazali.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da bi se na najbolji način razumelo o čemu govorimo, vrlo je važno objasniti sam prelom. Radi se o spiralnom prelomu sa određenim pomeranjem i to je prikazano na ovoj šemi, radiografija iz 1992. godine. Ovde je važno uočiti gornju tačku donjeg fragmenta, gornju tačku frakture gornjeg fragmenta i donju tačku donjeg fragmenta i donju tačku gornjeg fragmenta. To je prikazano na ovim radiografijama u AP projekciji i profilnoj projekciji. Zbog pomeranja...

SUDIJA HANT: Izvinjavam se doktore, ali da li možete to da označite na ovoj kopiji? Znači leva bi bila AP projekcija, a desna bi bila profilna projekcija, je li to tako?

SVEDOK VUČETIĆ: Tako je.

SUDIJA HANT: Hvala vam.

SVEDOK VUČETIĆ: Upravo tako. Obzirom zbog skraćanja koje se dešava prilikom preloma, dolazi do preklapanja i pomeranja ovih tačaka, jednih u odnosu na druge. Te preklapljene površine su prikazane ovde šrafirano, radi lakšeg razumevanja. Takođe, ja sam napravio i jedan model koji prikazuje *tibia*-u. Ovo je njena unutrašnja strana, ovo je prednja ivica *tibia*-e. Prelom je spiralni, on izgleda ovako. Kada dođe do preloma, dolazi do skraćanja, kosti se postavljaju na ovaj način i to je ono što mi vidimo u dve projekcije, one se preklapaju. Znači, ova tačka donja, donja tačka gornjeg fragmenta i gornja tačka donjeg fragmenta se preklapaju. I dalje nastaje nesporazum, odnosno u tom merenju i ocenjivanju, šta se uzima kao donja tačka preloma. Da li donja tačka do koje dopire gornji fragment ili donja tačka donjeg fragmenta koji je ovde. O tome ćemo govoriti. Isto se dešava i na gornjoj tački.

Možemo, dalje. Da, na ovoj šemi možemo videti uporedni prikaz izmerenih vrednosti eksperata koji su se bavili analizama ovog preloma. Imamo prikaz radiografija 1992. godine i 2001. godine. Nalaze gospodina doktora Grejva, označene jednom zvezdicom, doktora Bolena (Bollen) sa dve zvezdice, doktora Rejbija (Nigel Raby) sa tri zvezdice i doktora Vučetića. Ono što je važno ovde primetiti, da su nalazi tri eksperta tužioca međusobno, vrlo često, značajno različiti. Iako se oni saglašavaju da im je nalaz isti. Ovo sam prikazao i u tabeli koja je sada pred vama. Takođe, što je posebno važno u ovoj priči, određivanje ovih značajnih tačaka na radiografiji iz 1992. godine je relativno jednostavno, ali upravo na tim radiografijama nalazimo različite rezultate merenja eksperata tužioca. Da li da nastavim?

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Samo, doktore Vučetiću, vidim kada govorite o ekspertima Tužilaštva, vi govorite posebno o doktoru de Gravu i doktoru Bolenu, međutim doktor nije direktno ekspert Tužilaštva, on je pomagao doktoru de Grafu, odnosno njegov nalaz je korišćen u svedočenju de Grava. Da li to ima uticaja ili da li se ipak razlikuju jer, koliko znam, de Grav je upravo dao doktoru Bolenu da taj radiološki deo uradi, obzirom da de Grav, koliko znam, nije radiolog ni ortoped, ali vi ipak nalazite da postoje i razlike između onoga što je dao Bolen i doktor de Grav. Je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: U pripremanju ovog izveštaja koristio sam dokumenta koja su potpisana od strane doktora de Grava, doktora Bolena i ostalih eksperata. Ove podatke sam uzeo upravo iz tih dokumenata i ti podaci su ovde naznačeni i izvor odakle su uzeti ti podaci. Tačno je da je izveštaj doktora Bolena sadržan u izveštaju doktora de Grava, ali ja sam nezavisno koristio izveštaj doktora de Grava od 24. jula 2001. godine i izveštaj doktora Bolena od 15. avgusta 2001. godine i ovi podaci su iz tih izveštaja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, vi ste, pored ovih crteža, ovde priložili i još dve fotografije koje nisu vezane za snimke Mitra Vasiljevića, kako sam razumeo, ali verovatno kao objašnjenje vašeg stava i nalaza. Da li je to tako? Možete li pomoću njih da pokušate da nam objasnite, bar delimično, razloge ovakvih razmimoilaženja raznih eksperata?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam bio u prethodnom svom izlaganju napomenuo da se radi, ove razlike verovatno proizilaze iz različite metodologije. Ta metodologija ne samo da je različita, verovatno je često bila i pogrešna. Iz tog razloga mi imamo različite podatke. Ovo što bih sada hteo da vam pokažem je ono što se odnosi na zarastanje kosti. Možda pre toga da pokažem ovo. Kost zarata tako, ne samo da se popunjava pukotina između fragmenata, već se na mestu preloma stvara novoformirana kost u obliku naslage ili jedne formacije, vrlo izdužene, koja pokriva i zdravi deo kosti. To se vrlo lepo vidi na ovim prikazima 25 meseci posle frakture i 40 meseci posle frakture, kako se kost menja. Ona zahvata sve širu zonu, ta novostvorena kost, i pokriva frakturu, tako da je teško odrediti mesto frakture. To možemo videti i na ovom primeru iz literature, tako da, a ove dve uporedne slike pokazuju kako od načina lečenja zavisi i novostvorena kost, odnosno *callous*, odnosno zarastanje kosti. Kako je lečen Mitar Vasiljević, pri takvom lečenju najviše dolazi do prepokrivanja mesta frakture novostvorenom kosti. Upravo takvu situaciju imamo na radiografijama iz 2001. godine i zato je teško odrediti krajnje tačke do kojih dopire zarasli prelom. Zato i imamo vrlo različite rezultate. Takođe bih skrenuo pažnju na određivanje fraktorne linije, kako je to uradio doktor de Grav. Ovo pred nama je crtež, šema koju je dao doktor de Grav. On ovde prikazuje fraktorne linije ili fraktorne ravni na radiografijama iz 1992. godine i 2001. godine. Ovo je fraktorna linija iz 1992. godine i fraktorna linija iz 2001. godine. Šta je važno ovde primetiti? Za određivanje fraktorne linije koristio je gornju tačku i donju tačku preloma, kada je određivao fraktornu liniju 2001. godine. Kada je određivao fraktornu liniju 1992. godine, pokazao je gde se nalazi gornja tačka frakture, gde se nalazi gornja tačka frakture 1992. godine i gde se nalazi donja tačka frakture 1992. godine, a fraktornu liniju je povukao ispod gornje tačke. Gornja tačka, i evo kuda prolazi fraktorna linija koja treba da prođe kroz gornju tačku. Ovo je potpuno različito od načina prikazivanja fraktorne linije na radiografiji iz 2001. godine, zahteva, sigurno, objašnjenje. Ono objašnjenje, koje ja mogu da ponudim je, da je koristio samo jedan deo fraktorne linije, središnji, koji pokazuje određeni nagib, koji je drugačijeg ugla i na osnovu toga, tog nagiba srednjeg dela fraktorne linije, postavio ovu fraktornu liniju, što ne odgovara prikazu onoga što bi trebalo da bude. Toliko.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li možete, doktore Vučetiću, na tom snimku, vi ste nam pokazali sa ovim štapom što nije baš sasvim, možda precizno i jasno, ali da nacrtate kako bi, po objašnjenju de Grava, gde su te, po njegovom, tačke i gde je, po vama, greška u ovome što je on nacrtao kao ugao? Da jednostavno na ovome nacrtate vaše objašnjenje.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pokušaću.

SUDIJA HANT: Biće, međutim teško to, gospodine Domazet. Jer kako je doktor ovde rekao, doktor de Grav je zanemario, kako on kaže, gornji deo tog preloma, već je gledao središnji deo tog preloma. Poenta koju ovaj doktor ovde ističe u odnosu na cifre koje je prikazao doktor de Grav je sasvim očigledna iz ovoga što smo videli. Međutim, poenta koju ovaj doktor zapravo čini je, da je doktor de Grav ignorisao vrh frakture. Možda se to ne vidi dobro. Međutim, to bi bilo drugo pitanje i nisam siguran da li bi bilo potrebno da se sve ovo ponovo crta da bi on izrazio ono što je njegova glavna teza, dakle iscertavanje linije po gornjoj tački frakture, kako ju je de Grav odredio. To je očigledno, ali mislim da doktor neku drugu stvar smatra važnijom.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, ali kako sam ja razumeo doktora Vučetića, i po onome kako je de Grav i objasnio, kako je on našao gornji deo frakture, što je takođe sporno u ovom slučaju, crtež ne odgovara tome. Tako sam ja razumeo sadašnje obašnjevanje doktora Vučetića i zbog toga, jer i na crtežu samom to proizilazi i mislim da je on ovde uspeo na neki način da objasni gde je po de Gravu i po onome kako je on našao gornji deo trebao da ovaj ugao bude obeležen. Ne znam da li sam pogodio ono što je gospodin Vučetić hteo da kaže.

SVEDOK VUČETIĆ: Da, u redu je to. Ja sam uspeo ovde da povučem liniju koja bi odgovarala, koju je sam doktor de Grav rekao i nacrtao ovde, a ipak je drugačije povukao liniju, određujući prelom 1992. godine.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: I vi ste, doktore Vučetiću, čini mi se, još jedan ovde crtež, koji niste ovde pokazali i doneli, koji objašnjava ono o čemu ste govorili a to je remodeliranje, koliko se sećam, pa vas molim da i taj crtež objasnite, šta on predstavlja i šta ste sa njime hteli da objasnite?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pojam remodelacije ili pregradnje ili preformiranja oblika i strukture kosti sam već pomenuo, a ovo je značajno u razumevanju radiografija iz 2001. godine. Kada zaraste prelom dolazi do prestrukturiranja koštane građe, samim tim i brisanja tragova preloma i brisanja tragova zarastanja kosti. To je nešto što je uvek prisutno i traje godinama, u većoj ili manjoj meri. I to je ono što nama otežava dobru orijentaciju, pored ostalog, u proceni frakturne linije na prelomu zaraslom, posle devet godina posebno.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala vam, doktore, ako u vezi ovih crteža nemate, u ovom trenutku, šta da dodate ja bih molio da oni, pošto predstavljaju, na neki način, sastavni deo vašeg izveštaja, da uđu kao deo dokaza D39, 39.1 za ovaj prvi crtež, 39.2 za ovaj drugi koji objašnjava razliku 1992. godine i 2001. godine. Da "Fracture healing" budu 39.3 i 39.4 i ovaj poslednji koji ste objašnjavali bude 39.5.

SUDIJA HANT: Imate li nekih primedbi?

TUŽILAC GRUM: Ne, časni Sude.

SUDIJA HANT: Dakle, onda će biti obeleženi onako kako je rekao gospodin Domazet. Postoji lista ovih crteža koja je dostavljena sa kopijama dokumenata, tako da bismo mogli na kraju dodati to kao D39.6. I imamo i model koji je doktor ovde pripremio, da li želite i to da uvedete u dokazni predmet?

ADVOKAT DOMAZET: Da, časni Sude ako je to moguće.

SUDIJA HANT: Ima li nekih prigovora?

TUŽILAC GRUM: Ne.

SUDIJA HANT: Dakle, to će onda biti D40. Shema koju je doktor ovde prikazao, to je dakle, dokazni predmet D29, no ovo je mnogo jasniji primerak. Dakle, to je već bilo uvedeno kao zaseban dokazni predmet.

SVEDOK VUČETIĆ: Sadržano je u izveštaju.

SUDIJA HANT: Da. Molim nastavite, gospodine Domazet.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospodine doktore, kada se radi o trakciji koja je primenjena u slučaju Mitra Vasiljevića, u objašnjenju ovde, na Sudu, doktor de Graf je rekao da, mora da je to uradio neki doktor sa ogromnim iskustvom, obzirom na način na koji je to urađeno. Možete li, najkraće rečeno, objasniti šta je to trakcija i da li je to tako kao što je gospodin de Grav rekao, obzrom da upravo imamo slučaj da je doktor koji je to izveo bio doktor koji je još bio stažista u to vreme, u bolnici u Užicu?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Skeletna trakcija je jednostavna hirurška procedura provlačenja žice, vrlo čvrste ili klina, kroz deo kosti koji je vrlo dostupan. Metod se koristi više od 100 godina, u smislu lečenja preloma kostiju kao privremena imobilizacija ili trajna do izlečenja. Tu proceduru upoznaju vrlo mladi lekari ili lekari na specijalizaciji. To spada u hirurške procedure sa kojima se najpre upoznaju u koštano-zglobnoj hirurgiji i sa kojima počinju svoju hiruršku praksu u koštano-zglobnoj hirurgiji ili specijalizaciji ove oblasti. Komplikacije ove hirurške procedure su moguće ali su izuzetno retke i uvek se mogu izbeći, ako se vodi računa o načinu rada.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li se, doktore Vučetiću, taj način, dakle trakcijom, iglom, sprovodi samo kada su obe kosti slomljene ili može ako je samo ova veća ili *tibia* slomljena?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Može se reći, ako govorimo o lečenju skeletnom trakcijom, što je samo jedan od načina lečenja, da je skeletna trakcija potrebna kada su obe kosti polomljene, ali ona se jednako koristi uvek kada želimo da popravimo poziciju fragmenata i korigujemo skraćenje koje se dešava prilikom preloma.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Sada bih vas nešto pitao, doktore Vučetiću, onoga što se kod nas, naši lekari, a i vi ste dugo u bolnicama koje ove operacije vrše i vode, što se upisuje i kao dijagonoza i kao podaci. Šta znači upisivanje termina *fractura cruris*? Da li to znači da obavezno se radi o prelomu obe kosti potkolenice ili je moguće i za samo jednu, način na koji se to radi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *Fractura cruris* je pojam koji označava prelom potkolenice. Najčešće se odnosi na prelom obe kosti, ali se u nekim slučajevima, mada moram reći neprecizno, koristi i kod preloma samo *tibia*-e. Korektnije je napisati *fractura tibia-* e i *fibula-*e, a ne označiti pojmom *cruris*, što je nekad izgleda jednostavnije i često se to događa u našoj praksi.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kad je reč o toj praksi upisivanja podataka i u istoriju bolesti, možete li mi reći, da li je praksa da se sem datuma upisuju i druge specifične okolnosti, a naročito sat, minut, dakle približnije vreme od datuma i naročito kada se radi o tom periodu o kome je ovde reč, a naravno i u kasnijem periodu, do danas?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Mogu vam reći da izuzetno retko nalazimo podatak o satu ili minutu povređivanja. Najčešće je, naravno, obavezan podatak koji je dan povrede i podatak o tome da li je na radnom mestu ili već o okolnostima u kojima je povređen pacijent. Samo u najvećem urgentnom centru, u Beogradu, pri prijemu pacijenta beleže se datum, sat i minut kada se pacijent javlja službi urgentnog centra. Inače, ovi podaci se ne vode, o povredi, o satima i minutima u drugim ustanovama, a uvid u to imam obzirom da kod mene na lečenje, lično, a i u ustanovu u kojoj radim, dolaze pacijenti čije je lečenje započeto u drugim ustanovama ili zbog prirode povrede njihovo lečenje treba da se nastavi u ustanovi u kojoj radim i nikada ne nalazim podatke o satu povrede i minuti, ni pre ratnih dešavanja, ni za vreme, a evo ni posle.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, jedna od ovde dosta važnih činjenica je bilo i pitanje refrakture, obzirom na podatke da je, za nešto manje od godinu dana u odnosu na prvu frakturu, Mitar Vasiljević doživeo refrakturu. To ste videli, svakako, i u svedočenju de Grava, njegovo mišljenje o tome, naročito

mišljenje o tome šta je, kada se radi o periodu od oko dve godine za tu refrakturu, pa vas molim za vaše mišljenje o tome.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Refraktura se uvek dešava na mestu prethodne frakture, pogotovu u periodu kraćem od godinu dana, a objašnjenje za ovo je, mesto srasle frakture u periodu dok se ne postigne definitivna konsolidacija, odnosno remodelacija, je slaba tačka. Dalje, u vezi sa ovom činjenicom da se refraktura dešava na mestu stare frakture je mogućnost da se pojave još neki fragmenti, što se nekad i dešava. Verovatnoća je veća što prođe više vremena od srastanja preloma, tako da kada imamo refrakturu, imamo prelom na mestu prethodne frakture, s tim, ako je prelom, prošlo više od godinu dana od zarastanja preloma, možemo očekivati i još, eventualno neke fragmente koji nisu postojali pri prvom prelomu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je lečenje refrakture teže ili, kao što je bilo izraženo ovde mišljenje, mnogo teže nego lečenje prvobitne frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Postoje različiti prelomi. Lečenje refrakture preloma koji je teško srastao, čije je lečenje trajalo više od godinu dana i jeste teško, ali lečenje refrakture kod preloma kakav je imao Mitar Mirić i gde je lečenje bilo regularno, nije teško, praktično znači, ponoviti, odnosno produžiti period imobilizacije za potrebnih tri ili više meseci do zarastanja ponovne frakture.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li, doktore, ovaj period koji se često pominje godinu dana ili do dve godine, da li je to zbog toga što je to period zarastanja, pa je bitno značajniji za ocenu da li se refraktura može pojaviti ili ostati tragovi na tom mestu, kasnije?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Godinu dana od preloma je period u kome zarasta fraktura i u regularnom toku se završava zarastanje preloma, tako da refrakture koje se dešavaju u tom periodu, sigurno se dešavaju na mestu ili po liniji preloma prve frakture. Prelomi koji se kasnije dešavaju, moguće je da zahvate i druge delove kosti, koji nisu u vezi sa frakturnom linijom.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, videli ste svakako u svdočenju de Grafa da stoji da na rendgenskom snimku nema elemenata koji bi ga naveli da posumnja da je bilo refrakture. Možete li to da komentarišete?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Na srasloj refrakturi mi ne možemo pouzdano ustanoviti da li je to srasla refraktura ili je srastao prelom, oni jednako izgledaju kada kost sraste, praktično nemoguće je napraviti razliku između srasle frakture i srasle refrakture. Pogotovu je nemoguće o tako nečem govoriti posle više godina.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: U jednom delu, doktore, svdočenja doktora de Gafa stoji da posle više od dve godine se ne može videti da li je noga slomljena jedanput ili više puta, naravno, na istom mestu. Da li se vi sa time slažete?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Zaista, na osnovu sraslog preloma i vremena proteklog, više od dve godine, mi ne možemo da utvrdimo da li je noga slomljena jedanput ili više puta na tom mestu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A kada se, doktore Vučetiću, govori o tome da je fraktura, pa se navodi fraktura koja je normalna ili koja je normalno zarasla, da li taj pojam postoji u stručnoj ortopedskoj terminologiji ili je samo neko objašnjenje načina normalnog zarastanja od nekog drugog?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno. Pojam normalne frakture kao takav ne postoji. Postoji fraktura koja je nastala dejstvom srazmerne sile, u odnosu na patološke frakture. Prema tome, ovde mi u svakom slučaju govorimo o frakturi izazvanoj srazmernom traumom. Znači, o frakturi. E sad, postoji normalan ili regularni tok zarastanja frakture, postoji prolongirani ili usporen tok zarastanja frakture ili nezarastanje frakture. To poznaje ortopedija kao struka. Takođe, pojam nepravilna fraktura je nešto što je vrlo kolokvijalno ili proizvoljno. Postoji izraz nepravilna fraktura linija koja, ta linija nama pomaže u objašnjenjima, da li je linija spiralna, kosa ili poprečna ili... To je ono što postoji u ortopedskoj terminologiji.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, kada ste razmatrali i izveštaj, pa i svedočenje de Grafa, svakako ste primetili njegov komentar samog snimka iz 1992. godine, koji ste i vi mogli da vidite. I njegov komentar u pogledu nalepnica ili da kažem delova nalepnica koji se nalaze na dnu tog snimka. Obzirom na vaše iskustvo u radu u bolnicama u Jugoslaviji, odnosno Srbiji, da li nešto o tome možete da kažete, da li je ovaj snimak iz 1992. godine, koji ste imali prilike da vidite, nešto neuobičajeno u odnosu na uobičajene snimke, u odnosu kada se radi o tom delu, dakle o onim nalepticama koje se nalaze na dnu takvog snimka?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Razumeo sam pitanje. To je i meni privuklo pažnju posle zapažanja doktora de Grava i pokušao sam da nađem objašnjenje kod više radiologa i lekara i tehničara koji rade taj posao. Pokazivali su mi kasete u koje se odlažu radiografije i tehnologiju obeležavanja. Svi oni su saglasni u svom objašnjenju da se radi o nekim plastičnim delovima, na tim metalnim kutijama postoje prorezi, prozori koji su zatvoreni nekim plastičnim zatvaračima, koji klizaju i u koje može da se stavi napisano ime i da upravo oblik tih plastičnih... i tragovi toga se vide na radiografijama. To je potpuno uobičajena stvar gotovo na svim radiografijama koje mi imamo prilike da vidimo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li se u tom slučaju može raditi o nekakvom prelepljivanju nalepnica? Da li se mogu prelepiti nalepnice i izvršiti na taj način neko ponovno snimanje? Da li ste i to ispitali?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Jesam. Pitao sam upravo ovako kao što ste vi pitali, da li je to uopšte moguće, ne u smislu konteksta u kome mi ovde govorimo. Dali su mi objašnjenje da je nemoguće naknadno intervenisati na učinjenim

radiografijama, u tom smislu da se može maskirati ili prekriti, korigovati ono što je prvobitno na njima.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: I, doktore Vučetiću, na samom kraju da vas pitam, vi ste imali prilike i komentarisali ste izveštaj radiologa bolnice u Gaudi (Gouda), je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da. Taj izveštaj je ostavio vrlo dobar utisak na mene iz nekoliko razloga. Potiče od eksperata radiologa i taj izveštaj je u potpunosti podudaran sa nalazima koje sam ja dao. Ja bih samo ovde pomenuo dve stvari iz tog izveštaja. Zarasla fraktura *tibia*-e je podudarna sa originalnom frakturom *tibia*-e iz 1992. godine i drugi nalaz, da fraktura *fibula*-e može da bude posledica traume iz 1993. godine. Dakle, taj izveštaj je potpuno podudaran i ja se slažem sa svim što je izneto u tom izveštaju.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, da li je to izveštaj koji je uveden u dokaze? Nisam siguran, da li je ili nije? Da li je to onaj koji je, u stvari, izveštaj radiologa iz bolnice u Gaudi?

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, to je taj izveštaj koji sam ja dobio i koji sam, između ostalog, dao doktoru Vučetiću na razmatranje.

SUDIJA HANT: Da li je to dokazni predmet, to je ono što ja pokušavam da ustanovim. Prema mom spisku, to nije dokazni predmet, a treba da bude jer je to deo izveštaja, odnosno opšteg pristupa doktora de Grava. Nisam siguran da li je to uvedeno u dokazne predmete.

ADVOKAT DOMAZET: Ja mislim da nije uveden, da ga Tužilaštvo, koje je pribavilo taj izveštaj i meni dalo, nije, do sada uvelo kao zvaničan dokaz. A i po mom mišljenju to treba da bude dokaz, obzirom da je i razmatran i od strane i doktora Vučetića i mislim da je značajno za odbranu Mitra Vasiljevića.

SUDIJA HANT: Da li nam možete pomoći, gospodine Grum?

TUŽILAC GRUM: Mislim da nije uvedeno u dokazne predmete, ja sam dao taj izveštaj čim sam ga dobio, jer je to u skladu sa Pravilom 68, a u skladu sa Pravilom 94bis, ukoliko bi Odbrana htela da uvede taj dokument kao dokaz, ja bih morao da se složim da ne ispitujem unakrsno tog svedoka. Ja bih onda želeo unakrsno da ispitujem tog doktora iz Gaude. Postoji veliki broj grešaka u tom izveštaju i u metodologiji koja je primenjena. Dakle, ako Odbrana želi da uvede taj izveštaj, ja bih hteo da unakrsno ispitujem tog doktora.

SUDIJA HANT: Shvatam. Da li vi onda ulažete prigovor da se to uvede u dokazne predmete u ovoj fazi, pod uslovom da vi unakrsno ispitujete svedoka?

TUŽILAC GRUM: Ja se slažem s tim.

SUDIJA HANT: U redu, onda će to biti dokazni predmet D41. Mislim da je gospodin Grum rekao da se slaže da se to uvede pod uslovom da on unakrsno ispituje svedoka. Pošto je Tužilaštvo bilo u kontaktu sa njim, možda je bolje da vi ugovorite njegovo pojavljivanje, to bi moglo biti teže gospodinu Domazetu.

TUŽILAC GRUM: Mi smo dali taj izveštaj gospodinu Domazetu i mislio sam da gospodin Domazet želi da pozove tog doktora kao svedoka, stoga sam obezbedio i sve informacije neophodne za kontakt i to smo uradili pre nekoliko meseci.

SUDIJA HANT: Dakle, gospodine Domazet, ovo se može uvesti kao dokazni predmet, pod uslovom da omogućite unakrsno ispitivanje tog doktora. A vi biste morali da razgovarate sa jedinicom za svedoke i da se dogovorite o tome.

ADVOKAT DOMAZET: Slažem se, časni Sude.

SUDIJA HANT: Kada je reč o tom konkretnom pitanju, vi ste prošlog petka uveli jedan dokument, postavljajući pitanje problema viza, a niste skrenuli pažnju jedinici za žrtve i svedoke u vezi sa tim. Ja sam pročitao taj dokument prošlog petka i raspitao sam se i saznao da vi niste kontaktirali tu jedinicu. To što samo uvedete dokument, time ne obezbeđujete da ljudi koji rade u jedinici za žrtve i svedoke vide taj dokument. To će samo videti Pretresno veće. Dakle, ako imate takve probleme, razgovarajte sa jedinicom za žrtve i svedoke, morate njima direktno poslati neki dokument. To što ćete samo uložiti dokument za Pretresno veće neće vam pomoći. Ja se ne pravim pametan kada kažem da mi nismo poštansko sanduče, već želim da vam skrenem pažnju da, ako želite da nešto postignete, onda morate da preduzmete određene korake da to bude urađeno.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Doktore Vučetiću, i na kraju, na osnovu svega onoga što ste vi videli i izneli u vašem objašnjenju i svedočenju, da li, po vama, postoji razumna sumnja da se u ovom slučaju radi o snimcima dve različite osobe? Kada govorimo o snimku, znači, iz 1992. godine i 2001. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Lično sam uveren da su ove dve radiografije, radiografije iste osobe, odnosno prikazuju jedan isti prelom, a svi nesporednosti i sumnje su uslovljene što je radiografija iz 2001. godine, radiografija posle devet godina od preloma i sve promene koje su se odigrale su toliko učinile da nije jednostavno uporediti radiografiju iz 1992. godine i 2001. godine.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Još samo jedno pitanje. Da li bi po vama bilo lakše da je bilo više radiografija iz 1992. godine ili, da kažem uslovno, bolje načinjenih radiografija?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Nama nedostaju radiografije iz kasnijeg perioda. Uobičajena stvar je da se pacijenti prate u čitavom nizu meseci tokom lečenja i po završetku lečenja. Što ovde nije slučaj. Donekle je i ovo razumljivo obzirom na okolnosti u kojima se živelo, Mitar u proteklih 10 godina i materijalne, ekonomske mogućnosti zdravstvene službe, kao i njegov lični odnos prema sopstvenom zdravlju.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada sam mislio o radiografijama iz 1992. godine, mislio sam i na to da imamo jednu jedinu, snimljenu iz jednog ugla. Pa je moje pitanje bilo, naravno, da li bi bilo lakše ovo utvrditi da smo imali više radiografija ili iz raznih uglova jer sam shvatio iz vaših svedočenja i drugih, da je vrlo važno pod kojim uglom se vrši snimanje, naročito kad se radilo o frakturi one manje kosti ili *fibula-e*.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To je sve od značaja, ali ja moram reći da na osnovu fotografija koje imamo iz 1992. godine ne postoje pouzdani, čak nikakvi radiografski znaci da se radi o prelomu *fibula-e*, što takođe nije neuobičajena stvar. Ja sam čak, da bi konkretizovao ovu tvrdnju, doneo ovde radiografiju iz svoje prakse, od pre par nedelja, gde upravo imam prelom *fibula-e* na istom mestu, odnosno na kraju *fibula-e*, gde se u jednoj projekciji taj prelom vidi, a u drugoj projekciji se taj prelom uopšte ne vidi. Ja te radiografije imam u svojim rukama i ako postoji način da vam to prikazem... Ovde se vidi fraktura...

SUDIJA HANT: Bojim se da mi ništa ne vidimo odavde, doktore. Možda možete da pokušate da stavite na beli papir, na grafoskop, ali sumnjam da ćemo mnogo videti.

SVEDOK VUČETIĆ: Ovde se vidi datum radiografije iz, evo 24. decembar prošle godine. Znači stvar nije tako retka da mi u jednoj projekciji vidimo prelom, a u drugoj ne vidimo, ili da prelom postoji, a da ga mi ne vidimo. Biće ovo dovoljno da vam pokažem. Ovo što vam prikazujem nije vidljivo, *fibula* je ova kost, prelom je u ovom delu, ali prelom ovde nije vidljiv. Dajte mi drugu. Vrhom olovke ću pokazati frakturu liniju. Svejedno, ovo se mnogo lakše vidi u direktnom posmatranju, ali sve ovo sam vam rekao da je relativno česta situacija da prelom postoji, a da se može videti ili samo u jednoj projekciji pa nekad da se i ne primeti. U vezi sa Mitrom Mirićem...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vasiljevićem.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Vasiljevićem, izvinjavam se, vezujem za njegov podatak o povredi iz 1993. godine

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala doktore Vučetiću, mada moje, ja sam mislio da će to biti poslednje pitanje na koje ste odgovorili, moje pitanje je bilo: Da li, po vama, postoji razumna sumnja da se radi o dve različite osobe, a vi ste odgovorili, čini mi se, da upravo smatrate da se radi o istim osobama, dakle, još direktnije ste odgovorili na to pitanje, ako sam dobro razumeo?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala. Ja nemam više pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA HANT: Da. Gospodine Grum, pre nego što vi počnete, treba svi da znate da ćemo danas zasedati jedan sat duže, a to je između 16.30. i 17.30. Mi smo jako zahvalni stenografima i prevodiocima na njihovoj saradnji, ali smo zaista u očajnom stanju i želimo što pre da završimo, odnosno do kraja sledeće nedelje. Da, gospodine Grum?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, uskoro ćemo napraviti pauzu. Postaviću vam nekoliko pitanja, ali da li možete ostaviti ta dva radiološka snimka na raspolaganju, da bih ja mogao da ih pogledam. Ostavite ih na grafoskopu i ako vi dozvoljavate, ja bi ih pogledao na svetlu. Gospodine doktore, želim da se vratimo na nešto što ste rekli i što smatram interesantnim. Dozvolite da vas pitam, kao ortoped, hirurg, da li vi kažete da nije važno da znate kada je neko povređen?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Vrlo je važno da znamo kada je neko povređen. Kada sam govorio o tome, mi nemamo, ne dobijamo podatak o satu povrede i minutu povrede. Ali u svakom slučaju, moramo imati podatak kada je došlo do povrede, koliko dana ili nedelja, ali pre svega dana, pre nego što se pacijent javio lekaru. Znači dani su važni, sati su od sekundarnog značaja. U smislu, ako govorimo o prelomima ovakvim, kakve mi imamo. Ukoliko govorimo o povredama krvnih sudova ili ako povreda uključuje i povredu krvnih sudova, onda su od presudnog značaja i sati.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste tokom vašeg svedočenja rekli, da na osnovu vašeg iskustva u Jugoslaviji, osim u jednoj od velikih bolnica i centra hitne pomoći u Beogradu, vreme kada pacijent dolazi u hitnu pomoć se ne zavodi, da je to nešto tipično. Da li je to ono što ste vi rekli tokom vašeg svedočenja?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Sati i minuti. Dan svakako. Ali nemamo, u istoriji bolesti nemamo podatak o satu. Imamo podatak kog dana se dogodila povreda i imamo podatak kada je on došao, kog dana se javio u bolnicu, ali nemamo podatak u

koliko sati se javio u bolnicu. Taj podatak se beleži, meni je poznato jedino u urgentnom centru u Beogradu, jer postoji rubrika, obrazac koji se popunjava.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite da vam pročitam rečenicu iz vašeg svedočenja. To je na dnu stranice 14 i na početku stranice 15. Vi ste rekli i ja sada citiram: "Samo u najvećoj bolnici u Beogradu, gde se primaju pacijenti, zapisuju se dan, sat i minut prijema, kada se pacijent zavodi u hitnoj pomoći." Da li se sećate da ste to rekli pre par minuta?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li na osnovu toga mogu da zaključim, da u drugim bolnicama u Jugoslaviji, tipično je da se vreme kada se pacijent prima u hitnu pomoć ne zavodi u medicinsku dokumentaciju?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ovo hoću, da stvar bude još jasnija. Ono u šta ja imam uvid, to je otpusna lista, eventualno istorija bolesti, a protokol ili knjiga koja se vodi u hitnoj službi drugih ustanova je dokument u koji ja nemam uvid. Ja ovo tvrdim da u istoriji bolesti, znači dokumentaciji koja ide sa pacijentom, ne postoji podatak, ili vrlo retko postoji podatak, ali uobičajeno ne postoji podatak o satu ili minutu povređivanja.

SUDIJA HANT: Mislim da je bolje da sada napravimo pauzu, a nastavićemo u 11.30.

(pauza)

SUDIJA HANT: Izvinjavam se zbog ovog zakašnjenja, moja je krivica jer sam morao da se pozabavim nečim što je bilo hitno i, naravno, uvek traje duže nego što čovek pretpostavlja. Izvolite, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, hteo bih samo još nekoliko pitanja da vam postavim o vremenu. Vi ste rekli na kraju vašeg svedočenja, pre pauze, nešto što se malo razlikuje od onoga što ste rekli ovoga jutra. Na kraju pauze ste rekli da se retko može naći vreme kada se dogodilo ozleđivanje, a ranije tokom današnjeg dana ste izjavili da je retko naći sat i minut kada se registruje pacijent koji je primljen u neko urgentno odeljenje. Dakle, vraćam se na svoje prvobitno pitanje, da li iz vašeg iskustva u istoriji bolesti, da li je uobičajeno da se beleži vreme kada se osoba prima u bolnicu?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Reč "vreme" u, da kažem, srpskom jeziku, označava i vreme u smislu dana i vreme u smislu sati, prema tome, možda je tu naš nesporazum, o čemu sada govorimo. Znači, pojavljuje se podatak, dan kada je

nastupila povreda, dan kada se pacijent javio lekaru, ali sati se retko kada pojavljuju kao podatak u medicinskoj dokumentaciji o kojoj ja govorim, a to je istorija bolesti, otpusna lista. Što uvek imam na uvid.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Hvala na vašem odgovoru. Da li vi tvrdite da čak i ako postoji mesto predviđeno da se upiše vreme, dakle sat, da se to, po vašem iskustvu, ne radi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Često.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Samo bih želeo nekoliko pitanja da vam postavim u vezi vašeg izveštaja, doktore. Čitajući jedan deo vašeg izveštaja, zamoliću vas da objasnite tačno šta ste time mislili da kažete, vi kažete u svom izveštaju da je ovaj rendgenski snimak, koji je napravljen u junu 1992. godine, obeležen sa slovom L, zaokruženim u donjem levom uglu, a zatim kažete, govorite o pozivu na broj i kažete da doktor de Grav nije primetio pozivni broj na tom snimku. Da li znate o čemu govorim?

SUDIJA HANT: Da li mislite na pozivni broj ili na kod? Izvinite, rekli ste pozivni.

TUŽILAC GRUM: Da, citiram izveštaj.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, možda možete malo bliže da stavite mikrofona? Imamo eho. Hvala.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U izveštaju se kaže da se loše vidi, crni marker u tamnom delu snimka, tako da je moguće da doktor de Grav nije video broj, pozivni broj. Koji je to broj koji ste vi videli, a koji doktor de Grav nije uočio?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Nije mi tačno... šta mi prevode kao "pozivni broj". Ja govorim o signaturi, oznaci, fas ili profil, odnosno leva i desna noga, "L" je oznaka za levu nogu, "R" je oznaka za desnu nogu. O tome govorim. O tome govori i doktor de Grav u svome izveštaju i on kaže da nije našao da li se radi o levoj nozi ili desnoj nozi. Tu oznaku sam ja našao i o njoj sam pisao i o tome vi sada govorite. Znači, ni o čemu osim o oznaci, koja ukazuje da se radi, da je snimljena leva noga pacijenta. Teško se to vidi, ali je označeno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu. Doktore, na ovom vašem crtežu i govorim o D39, predmetu, dakle, na ovoj shemi čitavi noge, hteo sam da pitam, na tom dijagramu koji ste nam vi dali, *fibula* je na levoj strani, a na snimku je *fibula* desno od kosti. Da li možete objasniti, zbog čega je *fibula* nacrtana drukčije na ovom dijagramu, nego što se pojavljuje na ovom snimku?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Izvinite, mogu li da vidim radiografiju? Mogu li da vidim radiografiju?

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, ako mogu samo da interвениšem ovde. Ja sam dao neke primerke rendgenskih snimaka i zamolio bih da ih koristimo u toku moga ispitivanja, kao i još dva dokumenta, možda je ovo momenat kada treba da se daju svima.

SUDIJA HANT: Da li vi govorite o dva snimka o kojima ste govorili neposredno pre pauze?

TUŽILAC GRUM: Ne, ne, ne. Govorim o predmetima D21 i D159. Molim da se ovo da doktoru.

SUDIJA HANT: Hvala.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, doktore, molim vas da pogledate ovu kopiju rendgenskog snimka na kome piše P151, na dnu stranice. Na tom P151 dokumentu, vidimo da je *fibula* desno od *tibia*-e, a na vašoj shemi vidimo da je obrnuto. Možete li objasniti zbog čega je to tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da. Stvar stoji ovako, u suštini ne postoji nikakva suštinska razlika. Stvar je u sledećem, radiografiju koji ste vi ponudili, odnosno fotokopiju, sudeći prema ovom natpisu koji je napisan i kako je orijentisana radiografija, ona je postavljena i kako ste vi pokazali, kao što se u medicinskoj dokumentaciji i označava, znači, i u atlasima anatomskim, znači kao, upravo na ovaj način kako ste vi ovo ponudili. E sada, ovo što sam ja ponudio ovde je prikazano tako, kako se najčešće, leva strana je na levoj, a desna na desnoj, mislim, u suštini ne, to nije nikakva razlika, ovaj, to je, isto predstavlja samo se gleda kao u ogledalu, u suštini, to nije ništa različito. Pokazuje istu stvar. Samo, kao da gledamo odraz u ogledalu. Vi ste ovo, što ste mi prikazali ovde, korektnije u nekom medicinskom smislu, a ovo je, što sam ja ponudio Sudu, možda, jednostavnije da razumeju šta je na levoj strani, šta je na desnoj, šta je u običnom životu, kako ljudi koji nisu od medicinske struke doživljavaju šta je levo, levo je na levoj strani, desno je na desnoj strani. Leva, *fibula* je nama sa leve strane...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, samo da proverim da li sam vas dobro shvatio. Dakle, vi kažete da je *fibula* na spoljašnjem delu noge?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, ovo bi bio prikaz kada gledamo naše vlastite noge, je li to hoćete da kažete? Ovaj prikaz koji ste vi dali u svom dijagramu D39?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Kao odraz u ogledalu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li nam reći, šta tačno reč *cruris*, po sebi, znači? Šta ta sama reč znači?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Potkolenica. Potkolenica.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, vi ste takode rekli, na kraju ispitivanja gospodina Domazeta, da, po vama, nema nikakve sumnje da snimak iz 1992. godine i snimak koji je napravljen ovde, gospodina Vasiljevića, 2001. godine, da su to snimci iste osobe. Je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Sumnje se mogu uvek postaviti, ali po svim pokazateljima koje sam uspevao da pronađem i da mi posluže za poređenje i procenu da li se radi o istim radiografijama, istom prelomu, zaključak je da se radi o istoj potkolenici i prelomu iz 1992. godine, koji je zarastao.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste nam, sa mnogo detalja i uz mnogo objašnjenja, dakle svedočili ste o tome da su svi pokazatelji o kojima su govorila druga tri stručnjaka ukazivala na to da se radi o drugoj osobi. Da li nam možete reći tačno, koji su to elementi koje ste vi istakli, gde je tolika sličnost između ova dva snimka koja vas navodi na zaključak da se radi o istoj osobi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To je oblik preloma, radi se o spiralnom prelomu, što nije apsolutno sporno na radiografiji iz 1992. godine i 2001. godine. Dalje, orijentacija frakture, fraktorne linije, takode nije sporna. Dalje, lokalizacija frakture, postoje izvesne razlike u merenjima, koje se mogu i razumeti, jer se radi o sraslom, radi se o poređenju sraslog preloma i preloma sa inicijalne radiografije, ali u osnovi te razlike nisu, mogu se prihvatiti ili razumeti da se radi o istom prelomu, ali posle toliko vremena, posle srastanja nije baš moguće prepoznati na srasloj radiografiji, na sraslom prelomu, kakav je to bio prelom. Dalje, pa i ostali parametri u smislu oblika, strukture kosti, nisu tako velike razlike da bi mogli tvrditi da se radi o različitim osobama, odnosno kostima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ali, doktore, vi biste se složili sa mnom da je velika razlika između zaključka da je nemoguće reći da se radi o istim ljudima i izjave da se radi istim ljudima, zar ne?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Potpuno su suprotne tvrdnje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pogledajmo onda vašu izjavu da se radi o istoj osobi. Da li nam možete reći, koliko se vi sigurni u to? Da li biste rekli da je verovatnoća 50 posto ili 90 posto da se radi o istim osobama? Možete li nam reći koliko ste vi sigurni da se radi o istoj osobi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Teško je tako reći, ali ako je potrebno da bi se bolje razumelo, odredio bih to sa , sigurno, recimo, oko 90 posto verovatnoće.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, sada bih želeo da vam postavim nekoliko pitanja o ravni ove frakture. Hteo bih da počnem od toga da ste vi obeležili nešto zelenom olovkom na onom dijagramu koji ste vi doneli. Molim vas, hoćete li ga sada izvaditi, pokazati?

SUDIJA HANT: To je bio primerak doktor de Gravovog shematskog prikaza?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, vi ste obeležili zelenim mastilom, to se možda lako skida. Imate pred sobom jedan crni marker, pa vas molim da onu vašu liniju koju ste napravili zelenom olovkom sada ponovo obeležite crnom olovkom, da se ne bi izgubila nakon nekog vremena. Sasvim desno imate crni marker.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Istog su kvaliteta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Zamolio bih vas da sa tim markerom obeležite opšti pravac frakture, odnosno ravan frakture onako kako biste vi odredili.

SUDIJA HANT: Čekajte samo trenutak, ono što je on nacrtao je ono što svedok tvrdi da je doktor de Grav trebalo da izvuče na svojim merenjima, jer kao što vidite, linija doktor de Gravovog crteža ne prolazi kroz tačke gde se prelamaju ove dve ravni. Dakle, ovo je pokazatelj gde je bio početak i kraj povrede, ja mislim da je ovo i gospodin Domazet pitao. Dakle, on sada treba na ovom dokaznom predmetu P21.3 da označi ravan ili opšti pravac frakture za koji on smatra da treba da se nalazi na ovom prikazu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, ova linija koju ste vi sad povukli, da li je sudija bio u pravu, da li se slažete sa onim što je sudija rekao da ta linija označava?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Sudija je u pravu. Sudija je potpuno dobro razumeo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li vi za nas povući ravan, opštu ravan ili pravac za koji vi mislite da se fraktura na njemu dogodila? Možete li to učiniti na dijagramu, dakle, obeležite pravac kako vi verujete da se proteže fraktura?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Hoću ovo da kažem. Ovo je obeleženo prema vrednostima koje je izmerio doktor de Grav. Ja ću pogledati ovde vrednosti koje sam ja dao za 1992. godinu, 5, 8,4 i... Mislim da, milimetar su razlike, ali mislim da se podudara sa ovom linijom kako bi ja povukao. Da, prema ovim vrednostima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, onda je jasno, kada sam vas zamolio da stavite V, da je to linija koju ste vi povukli, da je to otprilike ravan frakture. Da li biste obeležili sa slovom V, sa kojom se vi saglašavate, dakle da bi linija frakture bila

u toj ravni. Sada bih vas zamolio da nacrtate, otprilike, gde se nalazila ravan frakture na radiografiji iz 2001. godine. Možete li to na istom dokumentu da obeležite?
SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pokušaću.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, doktor piše na nečemu što ja mislim da je plastika i mislim da se zbog toga gube te oznake. Možda bi bilo jednostavnije da on to crta na dokumentu ispod plastike, a to je kopija dokaznog predmeta P21-3.

TUŽILAC GRUM: U stvari, časni Sude, doktor piše na papiru a ne na foliji. Naime, želeo sam da on nastavi da ucrtava linije tamo gde je već počeo, na istom papiru.

SUDIJA HANT: Možda bi bilo jednostavnije da onda uzme samo jedan primerak dokumenta P21.3, koji je shematski prikaz doktora de Grava, i da na njemu to obeleži.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, jedini primerak koji ja imam ima već neke oznake na sebi.

SUDIJA HANT: No, vi ste ovog jutra podelili svima kopije tog istog dokumenta, zar ne?

TUŽILAC GRUM: Ne, časni Sude, nisam to ovog jutra dao. Izvinjavam se.

SUDIJA HANT: Bojim se da je i moja kopija takođe dosta iscertana.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, možda je sudija ovde u pravu. Možda bi mogli preći na nešto drugo, da bi vam omogućili da kasnije na papiru ovo sve ucrtate. Doktore, u vašem izveštaju iz decembra meseca, govoreći o ravni frakture, rekli ste da se ona menja kako se krećemo od prednjeg dela ka zadnjem delu kosti, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Može se reći, ako se shvati, ako se posmatra u pojedinim segmentima ta... rezultujuća ravan je određena gornjom tačkom preloma i donjom tačkom preloma, a niz pojedinačnih tačaka zauzimaju različit ugao. Frakturna linija ima oblik razvučenog slova S, kao takva, ona u pojedinim delovima ima veći ili manji nagib. Znači, u onom opštem smislu, frakturna linija ili frakturna ravan je određena gornjom tačkom preloma i donjom tačkom preloma, koja ide s jedne strane kosti, odozdo prema gore i sa jedne ivice kosti na suprotnu ivicu kosti. I na taj način je određena frakturna linija. Ona, ako bi pratili samu liniju kako ide i provlačili jednu ravan kroz te tačke ona bi mogla da bude u različitim pozicijama. Ono što sam ja primetio i što je, otprilike ovde prikazano na šemi doktora Grejva, on je koristio jedan segment te spirale, koji se jasno vidi na radiografiji i koji ima taj pad, taj ugao koji on prikazuje, ali za nas je validna ta prosečna vrednost ili ravan koja je određena

gornjom tačkom preloma i donjom tačkom preloma. Znači, ako bismo mi između preloma mogli da stavimo jednu ravan koja određuje, to pokušavam da objasnim, mislim da je jasno, ta ravan...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Misim da ste bili veoma jšno, dakle, ako se radi o nekoj rezultujućoj ravni ili opštoj ravni, ja ću vas zamoliti kasnije da to nacrtate. No sada, u narednih par minuta, hteo bih samo da razgovaramo o varijacijama u ravnima. Dakle, u vašem izveštaju, rekli ste da je u prednjem delu kosti ta ravan frakture bila nešto niža, a da se onda naglo diže ili ide uzlazno prema zadnjem delu kosti. Treba da čujemo vaš odgovor, recite u mikrofon.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da. To je tako otprilike. Teško je i možda nije tako važno da govorimo o pojedinim segmentima te linije, bitno je da pokušamo da pojednostavimo ovu liniju koja je relativno nepravilnog oblika ali može se pojednostavljeno reći, oblika slova S. Tako se i u medicinskoj dokumentaciji i terminologiji označava ovaj tip preloma i da mi to pojednostavimo, da bi bilo lakše razumljivo. Kao što je i ovaj pokušaj, napor doktora Grejva da to šematski prikaže, to i ja pokušavam, znači, određena, ta ravan, suštinska stvar je da je ta ravan određena krajnjim tačkama, znači gornjom i donjom tačkom preloma i to je ono o čemu treba da govorimo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu, doktore. Vratimo se sada ponovo na pitanje opšte ravni, dakle, rezultujuće ravni. Imamo sada primerak na papiru, dakle to je dokazni predmet P21.3. Molimo vas da najpre napišete svoje ime na dnu papira da bi znali da ste vi napravili te oznake.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas da povučete dve opšte linije, sada ih nacrtajte a onda ćemo to staviti na grafoskop. Dakle, prva linija, koja treba da pokaže opštu, rezultujuću ravan frakture, koju ste vi uočili na radiografiji iz 1992. godine.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas da napišete broj 92, do te linije, da bismo znali na šta se ona odnosi.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, doktore, ove dve linije koje ste povukli su slične, pokazuju da je ravan frakture slična i otprilike se nalaze između ove dve linije koje je povukao doktor de Grav. Je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je. Date su ovde i vrednosti, odnosno udaljenosti u milimetrima, mereno od donjeg kraja *tibia-e*, kako su merili ostali, odnosno kako je merio i doktor de Grejv i ovde su date vrednosti na radiografiji iz 1992. godine, ali ja sam ovde povukao i ravan koja označava radiografiju iz 2001.

godine. S tim što ovo iz 2001. godine nema takvu preciznost kakvu možemo imati određujući frakturnu ravan 1992. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, samo da bi bilo jasnije, da li postoji ime za tu tačku na *tibia*-i, gde se obavlja merenje? Dakle, koje je ime te tačke na *tibia*-i na kojoj ste i vi i doktor de Grave obavili svoja merenja?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa, ta tačka je donja tačka na donjem fragmentu, odnosno donjem delu *tibia*-e. Donja tačka frakturne linije na donjem delu *tibia*-e i...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, ne govorim o liniji frakture, već mislim na tačku na koju svi pokazuju na *tibia*-i, kada rade merenja.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To se nalazi na frakturnoj liniji. Prema tome govorimo o donjoj tački na frakturnoj... frakturna linija, donja tačka na frakturnoj liniji, na donjem delu *tibia*-e. Donji deo *tibia*-e, gornji deo *tibi*-e i gornja tačka donjeg dela *tibia*-e.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, ako pogledam crtež koji ste vi napravili i ono što ste vi iscrtali na dijagramu doktora de Grava, čini mi se da je razlika između ta dva dijagrama u tome što je doktor de Grave odabrao višu tačku na kosti, prilikom merenja, kao početak frakture, nego vi. Da li to objašnjava razliku između ove dve ravni frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Razlika postoji. Ovako, složio bih se sa nalazima eksperata tužioca, ukoliko za donju tačku, ovo što su označili sa 8, odnosno 8,4 to je donja tačka preloma na donjem fragmentu *tibia*-e, a i tu ne postoji, praktično, između mog nalaza i nalaza tužioca. Razlika je, dalje, u označavanju gornje tačke frakture. Između mene i doktora de Grava u tom smislu minimalna je razlika, na radiografijama iz 1992. godine. Ako gledate ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, razlika između vas i doktora de Grave na gornjem delu frakture je dva milimetra, je li to tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da li je to tačno odraženo na dijagramu koji ste nam upravo pružili?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pogrešio sam, ovde moram da, moraću da korigujem, evo ovako, ovo će biti 8,4 i ovde je ... Dobro, da. U redu, evo ja sam sada uneo ovu korekciju. Praktično, tu i neće biti razlike između... ali vidite gde se razlika javlja. U ovome što je ponudio kao liniju doktor de Grav, on je povukao liniju ispod ove tačke kroz koju sam ja povukao. Znači, ovo je linija koju bi on trebao da povuče, evo, ovo je linija kroz koju je on trebao da povuče. Da je on povukao tu liniju, kroz ove tačke koje je on označio, to bi se podudarilo sa nalazom koji ja dajem. Razlika

glavna nastaje u pokazivanju frakturane ravni na radiografiji 2001. godine, između doktora Grejva i frakturane ravni koju ja...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, da idemo polako. Dakle, vi se slažete sa merenjima doktora de Grava na rendgenskom snimku iz 1992. godine i mislite da je on napravio grešku samo u isrtavanju linije na ovoj shemi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Može tako da se kaže. Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da se i dalje bavimo 1992. godinom, doktore, i rendgenskim snimkom iz 1992. godine. Na tabeli koju ste nam vi napravili, za niži deo frakture vi imate dva broja: 5,7 i 8,4 a to je ista vrednost koju navodi doktor de Grav za donji deo frakture. Možete li nam objasniti zašto vi imate dve vrednosti u toj kućici?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ove dve vrednosti, evo šta pokazuju, pod a) ovde je dato, donja tačka frakturane linije distalne *tibia*-e. To je 8,4 je ova tačka ovde koju upravo pokazujem. Znači, donja tačka distalne *tibia*-e, ta vrednost je 8,4 prema mom merenju ili 8,4 prema merenju doktora de Grava. Međutim, ova tačka ovde, donja tačka gornjeg dela *tibia*-e, ona je nešto niža i ona ima vrednost 5,7.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, vi kažete da je donja tačka frakture, najniža tačka frakture, 5,7 a ne 8,4?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To je, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A kada ste isrtavali ovu ravan frakture, vi ste objasnili da ste je povukli od najviše do najniže tačke. Zašto ste je onda povukli od 8,4 a ne od 5,7?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ovo je dobro pitanje, i tu može da nastane spor u objašnjavanju frakturane ravni. Ona može da bude, ili trebalo bi da bude određena, znači, gornjom tačkom i donjom tačkom frakturane linije. Međutim, kako mi imamo situaciju da dođe do skraćanja, kada dođe do preloma. Kada dođe do preloma, dođe i do skraćanja. Mi sada, ako određujemo tu frakturu ravan prema realnom skraćanju, znači gornjoj tački i donjoj tački preloma, ona će biti određena nezavisno od ovog gornjeg fragmenta. Ali, ako sad postavimo ovako, znači, donja tačka donjeg fragmenta će biti niže i ona će pokazivati ovu tački 5,7, to je ovo što mi imamo. E sad ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, dozvolite da vidim da li sam vas dobro shvatio. Kada se kost slomi, imamo dva dela, donji deo i gornji deo, je li to tačno? Da igonorišemo sad taj gornji deo na trenutak. Udaljenost između dna *tibia*-e i najnižeg dela frakture na donjem delu kosti, to merenje je 8,4 centimetra, prema vašem merenju, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, tačno je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I to je isto merenje do kojeg je došao doktor de Grav, znači, od dna *tibia*-e do najniže tačke frakture, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ono što nam vi sada kažete, ako biste možda mogli uzeti model, ako bi se doktoru mogao dati model koji je napravio? Vi kažete da, kada se kost prelomi, onda se preklapa, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I taj drugi podatak do koga ste vi došli prilikom merenja je udaljenost između najniže tačke gornjeg dela do iste tačke na *tibia*-i, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, kada je gospodinu Vasiljeviću napravljena trakcija, svrha toga je bila da se kost vrati na prvobitno mesto, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, udaljenost koja se nije izmenila je udaljenost od dna *tibia*-e do najniže tačke frakture donjeg dela kosti, dakle, vrednost od 8,4, to se nije promenilo, je li tako? Da ili ne?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Govorimo o radiografijama 1992. godine i dalje?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da, govoremo o radiografijama iz 1992. godine. Dakle, merenje, koje se nikad neće promeniti, vrednost koja se nikad neće promeniti je udaljenost od dna *tibia*-e do najniže tačke frakture na donjem fragmentu kosti?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno. Donji deo fragmenta, da, tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A vrednost do koje ste vi došli, 5,7, ta vrednost se može menjati u zavisnosti od toga da li će se kost povlačiti dole ili gore?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, da li se slažete sa mnom da je za nas bolja vrednost koju bismo koristili prilikom analize ove kosti, vrednost od 8,4 do koje ste došli i vi i doktor de Grave, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Kada govoremo o radiografijama 1992. godine, onda je to nesporno tako, ali mi tu tačku na radiografiji iz 2001. godine teško možemo da vidimo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu. Ali da se sada zadržimo na 1992. godini. Dakle, i vi i doktor de Grave ste došli do iste vrednosti za najnižu tačku frakcije i razlika u vrednostima do kojih ste došli kod gornje tačke frakcije je minimalna, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi se slažete sa nalazima doktora de Grava kada je reč o ravni frakture iz 1992. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da. U sledećem, u određivanju tačaka, ali ravan koju je povukao i grafički prikazao doktor de Grav, to ne odgovara i ne proizilazi, ne proizilazi iz ovih vrednosti koje je on ponudio.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I vi ste to ispravili na dokaznom predmetu?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A ono što nam vi kažete o rendgenu iz 2001. godine je da možete da povučete sličnu ravan ili da ne možete da povučete, zato što je došlo do izmene kosti?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To precizno uraditi, vrlo je teško. Mi možemo povući liniju koja će nam pomoći da uporedimo, napravimo poređenje, ali precizno je jako teško uraditi i možemo odrediti okvir, opseg u kome može biti ta ravan. Približno je možemo odrediti, približno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ja sam zamolio da pogledate ugao ravni koju ste vi iscertali, na tom dokazu koji se nalazi pred vama, da li vi i dalje kažete da je to najbolja procena do koje vi možete doći, kada je reč o ravni frakture na snimku iz 2001. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ovo što sam uradio, crtajući na ovoj šemi je, vrlo orijentaciono i predstavlja jednu vizuelizaciju onoga što, na osnovu podataka s kojima raspolazemo, zahteva preciznije crtanje ako bi doslovno pravili poređenje između ovih linija, ali uvek se može na osnovu iznetih vrednosti koje su date u tabeli, koja je sastavni deo dokumenta, može se grafički to i predstaviti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I razlika između vaših nalaza i nalaza doktora de Grava, na rendgenskom snimku iz 2001. godine, je u tome da vi smatrate da je on procenio najvišu tačku fature kao previsoku, je li to tačno? Vi smatrate da je on odabrao višu tačku od one do koje je u stvari došlo prilikom fature?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A, kada pogledate na tačku na kosti koja je 20,3 centimetra iznad *tibia*-e, iznad dna *tibia*-e, vi ne vidite nikakve dokaze da je na tom mestu došlo do frakture, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Kako ste vi rekli, dokaze da je bilo frakture. Radiografski postoje znaci koštane reakcije, ta koštana reakcija se prikazuje formacijom novoformirane kosti, ta novormirana kost ili *callous*, ona se javlja na mestu gde je bila povreda, odnosno prelom i zahvata šire područje mesta preloma.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite da vam postavim pitanje u vezi s tim principom. Koja je najveća udaljenost na kojoj biste očekivali da primetite promenu u kosti, u odnosu na frakturu. Recimo, ako je do frakture došlo na tački 0, da li mi očekujemo promenu kosti na centimetar iznad toga ili pola centimetra, dakle, koja je ta udaljenost koju očekujete da zahvati promenu kosti?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ta udaljenost može biti i pola i jedan santimetar i dva santimetra. To se može videti na ovome primeru koji vam ja pokazujem, upravo kako, vidi se frakturna linija, vidi se novoformirana kost i ovde se vidi 25 meseci posle preloma i vidi se 40 meseci posle preloma. možete i sami videti kakve su razlike i kakve su promene.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, šta bi bilo tipično, dajte nam raspon. Dakle, šta bi bila maksimalna udaljenost na kojoj biste očekivali koštanu reakciju u odnosu na frakturu? Da li bi dva centimetra bila maksimalna udaljenost?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa možemo se složiti da bi bilo, recimo, dva santimetra ili nešto više sa jedne strane frakturne linije i toliko sa druge strane.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, ako je doktor de Grav označio vrednost od 20,3 centimetra, kao najvišu tačku koštane reakcije, da li onda možemo reći da je do frakture došlo barem 18,3 centimetra iznad dna fibije, da li je to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa, ja to ne mogu da tvrdim, ali pretpostavka može da bude, kao što sam i ja izneo ovde, da je ta tačka na 16,5 santimetara, znači to je opet sa nekom mogućnošću da sam i ja pogrešio, možda. Jer to je samo procena onoga ko se bavi analizom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite da vam postavim pitanje sa vašom vrednošću od 16,5. Da li je to najviša tačka na kosti na kojoj vi zapažete koštanu reakciju ili je to procena na osnovu koje vi mislite da je tu došlo do frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To je procena, moja procena, na kojoj ja mislim da je bila fraktura.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, postoje dokazi o koštanoj reakciji iznad tačke 16,5, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ali, ako bismo sada ponovo ovo sve preračunali, ne bismo morali da vidimo nikakve dokaze o koštanoj reakciji iznad tačke od 18,5, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa, ako se pokuša tako pojednostavljeno da objasni, kao što sam rekao da ta reakcija može biti i jedan santimetar i dva santimetra i više, prema tome tih dva santimetra, to je opet jedna orijentaciona vrednost. To se samo tako može uzeti, kao orijentaciona vrednost.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Izgleda da sada menjate ono što ste rekli pre par trenutaka. Da li sada kažete da to može da bude veće od dva centimetra?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa, čak i veće.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite onda ponovo da vas pitam, koja bi onda bila maksimalna udaljenost koja se može očekivati da se uoči od tačke frakture na kojoj dolazi do koštane reakcije?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Teško je dati taj odgovor, ali vidim da vi insistirate na takvom jednom odgovoru. Pa, hajde da uzmemo i, evo da stvar bude jednostavnija, tri santimetra, dva santimetra, tri santimetra.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, želim da se sada vratimo na konkretne varijacije u ravni frakture. Da sada ostavimo po strani sve ono što smo govorili o opštoj ravni frakture, da govorimo o specifičnim varijacijama u ravni frakture. Da bi vam pomogao da ilustrujete ono što ste vi rekli u vašem izveštaju o ravni frakture, hteo bih da vam postavim pitanje i ponudim vam moj crtež noge, ja sam malo postidjen da vam ponudim taj crtež, to je dokazni predmet P190 i treba da se nalazi negde pred vama.

SUDIJA HANT: Koji ste broj dokumenta rekli?

TUŽILAC GRUM: To je dokumenu P190, to je jedan grubi crtež.

SUDIJA HANT: To još nije dokazni predmet.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Izvinjavam se. Doktore, u vašem izveštaju vi ste opisali varijacije u ravni frakture, rekavši da su one manje akutne na početku, na prednjem delu noge i onda da ide naglo prema zadnjem delu noge. Ja bih vas zamolio da pogledate crtež iz 1992. godine i da nam kažete kakve bi bile varijacije frakture, u skladu sa onim što ste ranije opisali?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ako sam dobro razumeo pitanje, vi želite da na ovoj lateralnoj projekciji prikažem kako se pruža frakturna linija?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da, uz varijacije, ne generalna frakturna linija, već uz varijacije koje ste nam ranije opisali.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Razumeo sam. (*Svedok označava*)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, napišite vaše ime na dnu, tako da znamo da ste vi uneli ove oznake.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: (*Svedok označava*)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, sada bih vas zamolio da istu stvar uradite na crtežu iz 2001. godine. Koji bi bio oblik frakturne linije na tom crtežu? Ako vam je potrebno da se podsetite tu je kopija rendgenskog snimka iz 2001. godine. To je dokaz 21.1.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: (*Svedok označava*)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu. Časni Sude, ja bih zamolio da sada prvi crtež, odnosno oznaka koju je doktor uneo na dokazni predmet 21-3, uđe kao dokazni predmet 21-5. A ovaj dijagram koji je doktor sada uneo, bude uveden kao dokazni predmet Tužilaštva, izvinjavam se 190.

SUDIJA HANT: Vaš poslednji broj je bio 165, a svi ostali brojevi su već dati?

TUŽILAC GRUM: Mreža nam je pala i mi smo vrlo oprezni da ne preklapamo brojeve.

SUDIJA HANT: Drago mi je što čujem da imate probleme sa mrežom. I mi smo ih imali. Da li vi imate prigovora na to, gospodine Domazet?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, časni Sude.

SUDIJA HANT: Kopija dokaznog predmeta P21-3, na kome je doktor uneo oznake, će sada biti dokazni predmet P21-5, a crtež gospodina Gruma će biti dokaz P190.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, kao što ste primetili u izveštajima, takođe ima nalaza u vezi sa *fibula*-om, i ja bih vas zamolio da nam kažete, da li ste vi videli bilo kakvu frakturu *fibula*-e na rendgenskom snimku iz 1992. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Radiografski ne postoje znaci ili ne vide se znaci frakture *fibula*-e, ali nije isključena mogućnost postojanja preloma *fibula*-e, koji se čak radiografski ili bar u projekciji, projekcijama koje imamo na raspolaganju mogu videti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I vi ćete mi dopustiti da sada pogledam primer koji ste nedavno pomenuli, gde se prelom *fibula*-e video na jednom prikazu, a na drugom nije. Je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A ovi snimci koji ste vi doneli na Sud, da li bi bilo ispravno reći da je jedan AP prikaz, kako ste ga vi nazvali, a da je drugi lateralni prikaz, odnosno prikaz sa strane, iz profila?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da li zbog te činjenice postoji standardna praksa da se uvek snima i iz AP perspektive i iz L perspektive, da bi lekar mogao pravilno da dijagnosticira prelom, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U ovom konkretnom slučaju, imamo i AP prikaz i L prikaz osobe iz 1992. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, ako mogu da vas zamolim da pogledate još jedan vrlo grubi crtež i molim da se on obeleži kao dokument Tužilaštva D191. Doktore, u najkraćim crtama samo da objasnim šta je ovo, pre nego što postavim pitanje. Pretpostavimo da je krug u sredini *fibula* i pretpostavimo da je ta tačka, gde se susreću dve linije, rendgenski snimak. L je bočni prikaz, AP je frontalni prikaz kosti, je li to tačno, na ovoj šemi?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema ovom vrlo grubom prikazu ovde, kada se snimci rendgenom naprave iz ova dva položaja, ortoped treba da ima snimak 75% kosti, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta znači 75 posto, ali praktično možemo videti kost u cel... Mislim, taj segment koji je prikazan na radiografiji vidi se, znači, sa boka i u fasu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema tome deo kosti koji se ne može videti, u slučaju da su napravljena oba prikaza, iz obe perspektive, je deo *fibula*-e u gornjem desnom segmentu ovog prikaza *fibula*-e koji sam ja dao, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ako sam vas dobro razumeo, mislim da se ne radi o tome. Cilj vašeg pitanja je da objasnimo kako je moguće da se u jednoj projekciji vidi, a u drugoj ne vidi je sledeći; vidite, pokušaću na ovom modelu da vam pokažem. Gledajući iz ove perspektive koju vam ja pokazujem, vi vidite, očigledno da je ovo razdvojeno. Gledajući sada iz ove perspektive, za 90 stepeni rotirane, vi

nećete videti da je ovo razdvojeno. I to je razlog zašto se u jednoj projekciji može videti, a u drugoj teže videti, a sledeći razlog je kvalitet samih radiografija.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, da li sam ja dobro shvatio iz vašeg objašnjenja, dakle, kada napravimo ova dva prikaza, snimka iz ove dve perspektive, možemo biti prilično sigurni i sa sigurnošću utvrditi da li je došlo do frakcije *fibula-e*, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Najčešće to jeste tačno, ali da bismo potpuno bili sigurni, u ortopedskoj praksi je poznato da se rade i dopunska snimanja i specijalna snimanja.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I dakle, u vašoj analizi snimka iz 1992. godine, vi niste uočili da je došlo do preloma *fibula-e*, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kada ste proučavali snimak iz 2001. godine, to je P21.1, da li biste se složili sa mnom da je došlo do značajne koštane reakcije u odnosu na snimak *fibula-e* iz 2001. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prema tome, po vama, u nekoj fazi ova *fibula* gospodina Vasiljevića, koju smo posmatrali iz perspektive 2001. godine, na njoj je bio kompletni prelom koji bi se pokazao na rendgenskom snimku, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, taj prelom bi trebao da se, kakav izgleda 2001. godine, pretpostavka je da bi se pokazao inicijalno, jedino postoji podatak, sa kojim sam i ja raspolagao da je Mitar Mirić imao prelom i 1993. godine i ovaj podatak ili nalaz koji imamo, dovodim u vezu sa tim podatkom, da je imao prelom potkolenice 1993. godine. To je moje objašnjenje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I vi smatrate da je moguće, da bi bilo koji ortoped koji je pogledao taj snimak iz 1992. godine, došao do dijagnoze da je *fibula* bila prelomljena?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da se razumemo sad kada govorimo, da li vi hoćete da me pitate da bi svaki ortoped, ne bi video prelom 1992. godine? Ponovite pitanje još jednom?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da, izvinjavam se. Dakle, pitam ovako: Vi prilično kategorično tvrdite da nije bilo frakture, ja vas sad pitam da li je to nešto sa čim se neki drugi ortoped ne bi složio ili ste prilično uvereni da bi svaki drugi ortoped potvrdio da tu nije bilo frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ovo hoću da kažem. Jedno je da li jeste bilo frakture, a drugo je da li postoje radiografski znaci frakture. Ja govorim o ovome, da

ne postoje radiografski znaci, na radiografiji iz 1992. godine, da je bilo frakture. I smatram da bi svaki drugi ortoped imao isti nalaz, da nije bilo, gledajući radiografije 1992. godine, frakture.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, sada bih vas pitao ovo: Kada bi vam se javio pacijent u bolnici, sa snimkom iz 1992. godine, dakle, to je bilo ratno doba, nije bilo dovoljno kreveta, kako biste vi lečili takvog pacijenta koji bi se pojavio sa snimkom, sa prelomom iz 1992. godine? Da li biste tu osobu stavili u trakciju ili biste joj stavili samo gips i dozvolili mu da ode kući?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: U stručnom smislu, dilema nije mnogo velika, mada postoje različite opcije lečenja. Dve opcije ste vi upravo naveli. Jedno je sigurno, pacijent koji ima prelom potkolenice, nužno je da bude u posebnom režimu mirovanja, sa nogom podignutom, znači, u bolnici, ukoliko je procena lekara da nije neophodna korekcija pozicije fragmenata može se ostaviti samo sa gipsom, ali u ležećem položaju, bez ustajanja, sa podignutom nogom, bar 20 do 30 santimetara. To je najjednostavnije lečenje. I pri tom se prati razvijanje otoka, stanje cirkulacije i druge važne činjenice. I drugi jednostavan način lečenja je upravo kako je lečen Mitar Mitrović i koji je takođe vezan za bolničko lečenje. I pacijent je ovim načinom lečenja apsolutno vezan za postelju. Ne postoji način da on može ustati, ukoliko se leči skeletnom trakcijom preloma.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, vratiću se na svoje prvobitno pitanje: Kada biste videli, vama se prikaže ovaj snimak i u okolnostima koje sam vam ja, hipotetički postavio, šta biste vi učinili?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Mislim da bi ga lečio na isti način.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, i vi biste ga stavili u skelentu trakciju?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, na isti način.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, da li sam ja dobro shvatio da je osnovna funkcija ove skeletne trakcije, u slučaju da su polomljene i *tibia* i *fibula*, da se spreči da dođe do preklapanja kostiju, onako kako ste vi to opisali i da ne bi došlo do takvog srastanja kostiju da to ostavi kao trajnu posledicu skraćenu nogu, je li to tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li sam dobro razumeo i da postoji opcija u slučaju kada *fibula* nije polomljena, da će u stvari *fibula* zadržati tu valjanu dužinu noge, istu kakva je i bila, bez trakcije?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: U principu da, u ortopediji se toleriše dva santimetra skraćanja koje čak u pojedinim uslovima može biti prihvatljivo, uzimajući u obzir starost pacijenta, njegovo opšte stanje, druge povrede i tako dalje. Tako da ta procena može biti vrlo različita.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jedna od stvari koju ste vi pomenuli, govoreći o medicinskim izveštajima, da je po vama bilo veoma važno znati okolnosti u kojima je došlo do preloma kosti, da li je to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da sam ja, recimo, pacijent i da vi prvi put sa mnom razgovarate o mojoj povredi i da sam vam rekao da me je udario auto, da li postoje neke okolnosti u kojima biste vi napisali nešto drugo, a ne da je povreda nastala u saobraćajnoj nesreći, dakle nešto što nije istinito?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ne. U medicinsku dokumentaciju se unose podaci koji se dobiju, ili od pacijenta, ako je u stanju da to kaže ili od pratnje koja može da da podatke. Lekar nikad ne ulazi u verdostojnost tih podataka, on jednostavno beleži one podatke koje dobije od pacijenta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi, doktore, kažete da nakon što ste me pregledali, ako je vama jasno da mene nije udario auto, vi biste i dalje napisali da je pacijenta udario auto, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To se radi na sledeći način: Ako postoji očigledna sumnja u tom smislu, kao što ste vi naveli u ovom primeru, doktor bi napisao, na primer, na sledeći način: "Prema navodu pacijenta, povređen je u saobraćajnom udesu." A u posebnoj celini, u kojoj govori o njegovom kliničkom nalazu, napisao bi da prelom prema kliničkim karakteristikama odgovora ili ne odgovora povredi o kojoj on ima podatak. To što ste vi pomenuli i auto i način kako je povređen Mitar Mirić su suštinski različite stvari. U traumatologiji se jako vodi računa o dejstvu sila visokog intenziteta i dejstvu sila malog intenziteta. Ovo što ste vi rekli spada u dejstvo sila visokog intenziteta, povrede mašinama, balističke povrede, padovi sa velikih visina i tako dalje. Povrede kakvu je pretrpeo Mitar Mirić su povrede gde deluju sile niskog intenziteta, to su padovi na ravnom i slično.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, jedno čisto hipotetičko pitanje, hteo bih da vas pitam, kako je nama opisao sam gospodin Vasiljević, on je pao s konja, a zatim je konj pao preko njega. Da li je ta priča saglasna sa onim što ste vi uočili na rendgenskom snimku iz 1992. godine? Da li je, dakle, ta povreda mogla biti nanesena na taj način, padom konja preko te noge?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Mislim da je to saglasno sa tom pričom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste nam nekoliko puta objasnili da je ovo bila spiralna fraktura. Moje pitanje je: Zar nije tačno da se spiralna fraktura može naneti tako što se stopalom čvrsto stoji na nozi, a onda se, iz nekog razloga, kost okrene i dolazi do preloma, prilikom tog okretanja, je li to tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tipičan način, da.

SUDIJA HANT: Pretpostavljam, gospodine Grum, ako gledamo kako se zadobijaju spiralne frakture, vi recimo, možete pogledati i spiralne prelome, recimo, na skijanju. Dakle, ne dešava se to samo ako vam je stopalo čvrsto na podu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Hoću da kažem da do takve vrste frakture dolazi usled sila koje su spiralne, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da ja sad stojim mirno i da me udari auto dovoljnom snagom, koji bi tad išao pravom linijom, vi biste očekivali da zadobijem drugu vrstu frakture, je li tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da ne govorim sada o silama visokog intenziteta, već silama niskog intenziteta, kada bi mi sada konj udario u bočnu stranu noge, da li biste očekivali drugu vrstu preloma?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Trebalo bi da bude, pitali ste me, ako bi konj udario, ne govorim o ovome padu sa konja nego znači, čovek stoji i konj ga udari sa strane, da li je to pitanje?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodin Vasiljević je svedočio da je on pao sa konja i dok je bio na tlu, da je konj pao preko njega, na njegovu nogu.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Razumem šta ovde izgleda nejasno. Vi zamišljate, odnosno vaša pretpostavka je da povređeni leži na podlozi, u stanju mirovanja, i konj pada na njega. Međutim, stvar je malo drugačija. On pada, pada i konj, pacijent se verovatno, pokušava ili da se pomeri sa mesta gde je pao ili i dalje ima energiju kretanja, pošto je sa konjem zajedno se kretao, pao je s konja i sigurno se i on kreće, ali deo tela mu je na podlozi i on u stvari to kretanje izvodi kao rotaciju, pokušava da se okrene i u tom momentu, bilo da ga konj okreće pri padu ili mu fiksira nogu, sigurno da postoji komponenta rotacije. I često same te povrede uvek su kompleksne, znači, retko kad mi, odnosno nekad imamo, zaista dejstvo sile samo u jednom pravcu, a nekad te sile su složenije, gde imamo i bočno o dejstvo i imamo rotaciju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, samo bi hteo da vam postavim jedno ili dva pitanja o onome što vas je pitao gospodin Domazet o naznakama. Vi ste opisali kako, nakon razgovora sa ljudima iz vaše oblasti, iz vaše struke, logično objašnjenje za ovo je da je ova kasetna koja se koristi za rendgenski snimak i plastika koja se stavlja preko snimka, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ta rendgenska kasetna je metalna kutija koja ima prorez na toj metalnoj površini koji je zatvoren plastikom, jer mora da bude bez

svetla unutar, jer ova radiografija mora biti zaštićena od svetla, pokriven je tom plastikom. Ta plastika ima određene površine i često je, i u izvesnoj... pomenen i sam snimak i ti plastični delovi su iskrivljeni. Mislim, jednostavno niko nije postavio sumnju, u smislu da se to može nakandno menjati.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Postaviću vam jedno vrlo očigledno pitanje. Film, rendgenski film se koristi samo jedanput, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vaše objašnjenje bi objasnilo jednu senku na snimku, ali ne objašnjava više senki na rendgenskom snimku, je li to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Hoću da vam kažem: Svaka ta senka predstavlja, koliko sam ja mogao da shvatim, ono što su mi pokazali, taj plastični pokrivač ima različite debljine, različito proflisane te površine da bi se jednostavno uklopio, uležbio u taj metalni deo i on ostavlja određeni trag, različiti trag. Različita debljina plastike pokazuje se različito transparentno i to mi vidimo kao različite površine.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, želite li da napravimo pauzu ovde?

SUDIJA HANT: Tačno. Nastavićemo u 14.30.

(pauza)

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, izvolite.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dobar dan, doktore. Doktore, završili smo prethodnu sednicu razgovarajući o oznakama na rendgenskim snimcima i kakvo je bilo vaše mišljenje nakon razgovora sa nekim ljudima u toj oblasti, ko je bio odgovoran za senke i bela područja koja vidimo na dnu dva rendgenska snimka iz 1992. godine. Moje pitanje je bilo: Ako se film koristi samo jednom, čini mi se da na filmu postoje tri različita snimka te oznake o kojoj govorite. Ja vas pitam da li je to objašnjenje, koje ste nam dali, zadovoljavajuće u objašnjavanju postojanja nekoliko slika na tom snimku?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ja sebe lično ne smatram za dovoljno kompetentnog da interpretiram sve u vezi... tehničkom smislu, šta je na radiografijama, ali sam razgovarao sa ljudima koji, mislim da poznaju taj problem, i dobio sam to objašnjenje. Rezimirano, da to ne može i nije, da je to uobičajena stvar, to što primećujemo mi, da je to uobičajena stvar na radiografijama sa kojima se postupa na način kako se radi u celoj Jugoslaviji, da kažem. A nije moguća, i druga

stvar, da nije moguća naknadna intervencija u smislu neke korekcije ili manipulacije tih radiografija. To je ono koliko ja znam u vezi toga, što sam opet ta saznanja dobio od ljudi koji, čini mi se, da poznaju taj problem više. Koji neposredno rade i tehnički poznaju proceduru, ovaj, pravljenja radiografija.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite onda da vas pitam sledeće. Vi, očigledno, imate jako mnogo iskustva u radu sa radiografijom, sa rendgenskim snimcima u Jugoslaviji. Da li ste nailazili na ovaj fenomen ranije, i ako jeste, koliko često?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da, često je to prisutno. Ja mislim da to možemo videti i na ovih par radiografija što sam ja doneo, a koje su urađene u urgentnom centru u Beogradu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na tim rendgenskim snimcima koje ste vi doneli, da li takođe ima više od jedne slike?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ne bih rekao da ima više i, ali tragovi su, imaju iste karakteristike kao i tamo, zaista ih ima više, na radiografiji koju smo imali prilike da vidimo iz 1992. godine, ima više tih tragova, ali...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu vašeg iskustva i kada kažem na osnovu vašeg iskustva, da uključimo i ove rendgenske snimke koje ste doneli sa sobom, uobičajeno je da se vidi jedno belo područje na dnu rendgenskog snimka, je li tako?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pa jedno ili više nije, nije nešto što ovako, niti je bilo od značaja da ja posebno, ovaj, pratim niti je privlačilo pažnju, niti bi to nešto što, čemu pridajemo neki značaj.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, zamoliću vas da pogledate rendgenski snimak iz 2001. godine, to je dokaz 21-2. Vi ste ranije dobili taj snimak, poslužitelj je rekao da ste ga zadržali tokom ručka. Molim vas da ga stavite na grafoskop. Doktore, molim vas da pogledate desni radiograf na dokaznom predmetu Tužilaštva 21-2, na njemu vidite neke oznake, to su oznake koje je napravio doktor de Grav, kojim označava najnižu tačku frakture i najvišu tačku frakture. U današnjem svedočenju, jasno je da se vi ne slažete sa doktorom de Gravom u vezi sa položajima koje je on odabrao i ja vas molim da uzmete crveni flomaster, koji se nalazi pred vama, i možda je bolji ovaj tanki flomaster koji vam daje poslužitelj i molim vas da, na ovom dokaznom predmetu koji se nalazi na grafoskopu, obeležite koja je najniža tačka frakture, po vašem mišljenju, na ovom snimku iz 2001. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pokušaću. Evo, ja sam to uradio. Znači, gornja tačka je 16,5 santimetara i donja tačka je 5,5, u AP projekciji.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, mene ne interesuju toliko vrednosti, više sam zainteresovan da vi na samoj kosti unesete oznake. Na osnovu čega vi

zaključujete gde se nalazi gornja tačka frakture? Ako možete to da označite na samoj kosti, kao što je to uradio doktor de Grave.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da li biste upisali svoje inicijale pored, tako da znamo.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kružić koji ste nacrtali na vrhu kosti, možete li nam objasniti, nama laicima, na osnovu čega ste zaključili da je to gornja tačka frakture, najviša tačka frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Pokušao sam da, ovde se vide izvesne, kosi tragovi, kose linije. To je otprilike pravac pružanja frakture, i vide se ovde, izvesno razređenje kosti i to je nešto što bi bilo, ovako, neka srednja linija između ove donje kose linije i ove gorenje kose linije koja postoji, koje bi mogle da određuju frakturu, pravac frakturne ravni i to je ono čime sam se rukovodio u obeležavanju. Dalje, ovo što mi gledamo u ovoj radiografiji, moramo te tačke koje mi posmatramo, moramo se, moramo truditi se da te tačke vidim u drugoj projekciji, ta druga projekcija nam, u stvari, služi da proverimo ispravnost onoga što mi vidimo u ovoj projekciji. Tako nezavisno se, nezavisno se, procenjivati jedna i druga radiografija, može, ako se tako radi može se napraviti greška.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ja bih vas zamolio samo da na ovom konkretnom radiografu obeležite ono što je vidljivo na ovom radiografu. Mi možemo da pogledamo druge, ali na ovom konkretnom radiografu vi ste obeležili najvišu tačku frakture. Možete li nam objasniti sada ovu najnižu tačku frakture koju ste obeležili, šta vas je navelo da zaključite da je to najniža tačka frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Imamo, postoji ovde jedan trag koji se koso pruža i koji ukazuje da je to linija pružanja te frakture. Ali postoje i druge promene u strukturi kosti, koje su takođe u nekoj linearnoj formi, koje takođe mogu, na prvi pogled da im izgledaju kao trag frakture, ali one mogu biti posledica promene u samoj strukturi kosti i karakteristike određenih neravnina na površini kosti. Ono što ja ovde vidim kao frakturu liniju, to je pravac pružanja ove linije koja se vidi celom dužinom, ovde u središnjem delu kosti. Evo pokušaću da to još, možda, označim.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu. Doktore, sada bih vas zamolio da pogledate dokazni predmet Tužilaštva 21.1, odnosno kopiju tog dokaznog predmeta. To je lateralni pogled istog tog dokaznog predmeta. Upišite vaše ime na dnu tog dokaza i onda ću vas zamoliti da uradite isto, označite najvišu i najnižu tačku frakture, onako kako je vi procenjujete. I molim vas, ponovo želim da vam kažem da su oznake koje se već nalaze na tom konkretnom dijagramu, oznake doktora de Grava.

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste označili najvišu tačku frakture, šta treba da gledamo? Šta vas je navelo da zaključite, koja karakteristika kosti vas je navela da zaključite da je to najviša tačka frakture?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Dve stvari su tu koje bih istakao. Jedna je, izvesne linearne strukture ili tragovi koji se mogu videti u strukturi kosti. A druga stvar je, da fraktura koja bi bila toliko kosa ili toliko strma, praktično je nešto što se ne sreće, tako da tačka koja je određena na 20 santimetara, a da počinje, ne znam, na tri santimetra, znači dužina te frakture je, znači nekih 16 santimetara, što je zaista vrlo, vrlo neobična, neobično, neobičan izgled frakture. To je nešto što, ja bar koliko znam, to se ne vidi, ovaj, tako, znači to je jedna stvar. Znači ta pretpostavka da je toliko dugačka ta frakturna linija i da se praktično pruža s takvom kosinom, je nešto što se ne vidi. A drugo je, promene u strukturi kosti koje pokazuju drugi ugao, sigurno. Ovo je samo, kako je ponuđena, ove tačke, to je krajnja tačka gde se vidi promena na strukturi kosti, koja je posledica formiranja nove kosti, zbog zarastanja kosti. I to je ta metodološka razlika, odnosno nešto što, sigurno je sporno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ako je to drugačije mesto, možete li nam na toj slici pokazati gde je najviša tačka na kosti gde vidite koštanu reakciju ili deformaciju kosti?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Ako me to pitate, to je tačka koje je označena u merenjima eksperata koji su to označili sa 20. To je krajnja tačka do koje se primećuje reakcija kosti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, vi ste procenili frakturnu liniju na osnovu najviše tačke koštane reakcije i išli ste prema dole, da biste odredili gde je, po vašem mišljenju, došlo do frakture. Da li ste tako određivali frakturnu liniju?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Tako su određivali autori, doktor de Grav i doktor Bolen i evo, doktor Rejbi. Oni su na taj način, kao što ste rekli. Oni su koristili krajnju tačku na radiografiji, gde se vidi promena na kosti, a ona je posledica zarastanja preloma, odnosno taloženja novoformirane kosti, načina na koji zarasta kost. A fraktura, ako me pitate gde mogu da odredim, dokle je dopirala fraktura, ta tačka je sigurno niže i ona se može pretpostaviti, naslutiti prema tragovima u strukturi kosti i tako je ona određena mojim merenjima. Na približno 16,5 santimetara.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, pre nego što završimo sa ovim dokaznim predmetom, da li biste povukli frakturnu liniju koja je, prema vašem mišljenju, na ovom snimku noge?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok označava)*

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, ja bih hteo da uvedem kopiju dokaznog predmeta Tužilaštva 21-1 i 21-2 jer je u njih doktor uneo oznake i da to budu sada dokazni predmeti Tužilaštva 21-6 i 21-7.

SUDIJA HANT: Da, gospodine Domazet, da li imate prigovora?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, nemamo prigovora.

SUDIJA HANT: To su onda dokazni predmeti P21-6 i P21-7.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, moja završna pitanja za vas. Molim vas, pogledajte kopiju dokaznog predmeta Tužilaštva 21-4. to je snimak strukture pete iz 1992. godine i 2001. godine. doktor de Grav je uočio značajne razlike između kostiju na oba rendgenska snimka. Koliko sam shvatio iz vašeg svedočenja, vi se slažete da postoje razlike između kalcificiranih kostiju i, prema vama, te promene su normalna funkcija regeneracije kostiju i takođe narušavanja kvaliteta kostiju tokom vremena koje je prošlo između dva rendgenska snimanja, da li je to tačno?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ali, vi ne osporavate da, kada se pogledaju ova dva snimka, postoji razlika između kostiju pete?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Može se to ustanoviti, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas da sada pogledate talusnu kost i to vrh te kosti, da li se slažete da takođe postoje razlike u vrhu kosti *talus*-a na oba ova snimka?

SUDIJA HANT: Vi se, naravno, obraćate ekspertu, međutim nas ima ovde koji nismo eksperti. Ja sam doneo medicinski rečnik, ali možete li nam reći šta je to, o čemu vi govorite?

TUŽILAC GRUM: Ja se izvinjavam. Ja sam u dokaznom predmetu 167 naveo imena svih kostiju i dijagram

SUDIJA HANT: Ja se izvinjavam, hvala vam. Zaista se naveli.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li nam pokazati tu kost?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: *(Svedok pokazuje)*

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li nam možete reći, da li postoje razlike u obliku talusne kosti na rendgenskim snimcima iz 1992. i 2001. godine?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Te razlike su toliko minimalne da mislim da ne treba da budu od nekog značaja za, u ovom dokazivanju. Pogotovu, što treba uzeti u obzir, ovo što je i ovde signirano, zadnja tačka na *talus*-u, ovaj, je posledica degenerativnih, znači promena koje vreme ostavlja na kostima. Devet godina je dug period, gde sigurno postoje određene promene na kostima, tako, a ovo se potpuno uklapa u ono što upravo samo vreme, godine koje promene čine na kostima.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas, pogledajte sada jednu posebnu karakteristiku. Zar nije primetno da sve ove karakteristike kalcificirane kosti su se menjale u tom periodu od devet godina. Međutim, ako pogledate rupu koja je nastala trakcijom 1992. godine, ona je još uvek savršeno okrugla i izgleda prilično čista. Da li biste se složili sa mojim opisom trakcije?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Jeste, tačno je da rupe, rupe se često nanose na kostima upravo zbog i fiksacije i ove trakcije i tako dalje. One zaista dugo egzistiraju kao kružne formacije sa karakterističnim sklerotičnim rubom i delom rasvetljenjem, delimično rasvetljene. Tako da to potpuno odgovara, to je jedino objašnjenje, koje bi mogao da pružim da to jeste posledica skeletne trakcije, vrlo karakteristično izgleda i na karakterističnom je mestu i takođe je karakteristično da se jako dugo vidi. Prelom može da zaraste ali, kažem, jako dugo, godinama može da se vide tragovi rupe. Bilo od ove skeletne trakcije, bilo od postavljanja spoljašnjeg fiksatora, pa čak i rupe od šrafova.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Slažete se sa mnom da je došlo do značajnih promena u ovoj *calcaneus* kosti, ovoj petnoj kosti? Međutim, iz nekog razloga, ta rupa napravljena trakcijom je ostala ista tokom svih ovih godina?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Znam da to izgleda malo... Ako uporedite ovu tvrdnju da se promene dešavaju, a ipak i pored tih promena rupa je vidljiva. Ona jeste se promenila, nije baš tako izgledala 1992. godine, ali jednostavno trag te rupe ostaje. E sad, druga stvar je, da kost se ne menja podjednako u svim njenim delovima. Postoje određene tačke gde se ona menja na određeni način i daje karakteristične promene i to je jednostavno tako. Biološki odgovori su nešto posebno i naša jedino, stvar medicine ili struke je upravo u tome da, da, zato je ona empirijska nauka jer mi jednostavno znamo kakav je biološki odgovor. Kako određena biološka struktura reaguje na određeni činilac i kakve promene daje. Tako da jednostavna analogija koja bi navela nekoga da zaključuje, ako se jedna stvar dešava ili jedna kost zarasta za tri nedelje, a druga kost zarasta za, recimo, šest meseci ili za neko duže vreme. Tako da, jednostavno uopštavanje nije dobar metod u zaključivanju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Doktore, moje završno pitanje je sledeće: Ako je ono što kažete tačno, recimo ja prihvatam ono što vi kažete, da kosti nisu fiksirane strukture, već se menjaju sve vreme. Ako ja prihvatim da je to istina, onda se time, čini se, podržava zaključak do kojeg možda nisu mogli da dođu drugi sudski veštaci.

Naime, zašto oni nisu došli do takvog zaključka? Ono što mene muči je, da ako se kosti tako stalno menjaju u vremenu, kako ste onda vi mogli ovde svedočiti da ste 90 posto sigurni da te kosti, koje izgledaju drugačije, pripadaju istom čoveku, gospodinu Vasiljeviću?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Te promene su evidentne, to nije sporno, ali i ova procena je, da sam ja rekao 90%, upravo iz tog razloga što ste vi insistirali da vam u, u, numerički izrazim verovatnoću da se radi o istim radiografijama. To je pokušaj da vam pomognem u procenjivanju da li se radi o istom ili različitom. Ja vam ponovo kažem, na osnovu medicinskog znanja, iskustva u kliničkoj praksi, da sva poređenja ukazuju, sa velikom verovatnoćom, velikom verovatnoćom ili gotovo sad da ne budem isključiv, ali sa velikom verovatnoćom, da to jesu radiografije istog preloma ili istog pacijenta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I vi kažete da, mada postoje sve te razlike između dva snimka kostiju, vi to tvrdite i pored svih ovih razlika?

SVEDOK VUČETIĆ – ODGOVOR: Kada vi kažete da postoje razlike, normalno je da postoje razlike, jer mi poredimo prelom kada je nastao i prelom koji je srastao, to je jedna stvar. I poredimo prelom koji je srastao posle osam godina, prema tome mi ne poredimo iste stvari, mi smo ovde da procenimo da li je ono što mi vidimo na sadašnjoj radiografiji odgovara onome što vidimo na radiografiji iz 1992. godine. U tom smislu je i moje tvrđenje da se to može smatrati, odnosno da to jesu radiografije istog pacijenta. Razlike moraju postojati.

TUŽILAC GRUM: Hvala, doktore.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, hoćete li vi da nešto pitate?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, hvala, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala, doktore, što ste dva puta dolazili da svedočite, puno vam hvala. Sada možete da napustite sudnicu.

SVEDOK VASILJEVIĆ: Hvala.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, dok čekamo sledećeg svedoka, vidim na vašem spisku da ste gospodina Savića ponovo naveli kao svedoka u replici. Po kom osnovu ste ga pozvali, obzirom da je on bio pozvan od vaše strane? Koji novi elementi su nastali u odgovoru, odnosno u replici Tužilaštva koji vam daju pravo da ponovo zovete istog svedoka?

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ja sam tražio da se za gospodina Savića obezbedi holandska viza u slučaju da zaista bude potrebno da dođe. I zbog toga sam

ga prijavio kao mogućeg svedoka, jer sam ustanovio da on više nema vizu, iako je dolazio da svedoči. Razlog je, što je svedok VG, ja mislim da je 81, koji je dva puta svedočio ovde, svedočio o onim okolnostima snimanja trake i ponovo je svedočio. Video sam da tužilac namerava još nekoliko svedoka na iste te okolnosti da dovede, pa sam smatrao da će možda biti potrebno da se ponovo sasluša svedok Savić, posle saslušanja tih svedoka. Dakle, posle saslušanja svedoka tužioca, sada u poslednjem, ovom što sam dobio od tužioca...

SUDIJA HANT: Da.

ADVOKAT DOMAZET: U ovom poslednjem predlogu, ja vidim, doduše i čini mi se da je samo jedan svedok predložen na tu okolnost, dakle, možda zaista neće biti potrebno da svedok Savić Živorad i dolazi. Ali sam hteo da obezbedim mogućnost, dakle, da na vreme dobije vizu, ukoliko je potrebno, da bi mogao da se organizuje njegov dolazak, posle saslušanja svedoka Tužilaštva.

SUDIJA HANT: Ja razumem, naravno, da vi želite da budete spremni, ali ja sam ne vidim još uvek osnov po kome biste vi mogli da pozovete ovog svedoka. Naravno, ukoliko želite da pravite takve arazmane, to možete. Vidim da VG-97, koji će doći da svedoči o snimanju trake, je video traku i on je opovrgao da je to bio on, postavljena su mu brojna pitanja i za sada odgovor, pobijanje Tužilaštva nije prevazišlo ona pitanja koja su postavljena u unakrsnom ispitivanju, izuzev tvrdnje da je vaš klijent držao jedan broj ljudi u svom podrumu. Mi smo jasno stavili do znanja da nećemo pridati verodostojnost tom konkretnom materijalu u našoj presudi. No ukoliko vi želite kao predupređenje, da preduhitrite eventualna iznenađenja, da ga stavite na spisak, to je u redu, ali ne vidim da imate osnova za to.

ADVOKAT DOMAZET: Slažem se, vaša Visosti, ovo je upravo bilo da bi obezbedio za slučaj potrebe, jer prvobitni predlog tužioca je bio da će se još neki svedoci saslušavati u vezi toga, pa sam smatrao da će, možda i Sud doći do zaključka da je potrebno da se ponovo sasluša Savić Živorad, ali to uopšte nije, za sada, ni po meni potrebno.

SUDIJA HANT: Drago mi je da smo saglasni. Da, gospodine Grum?

TUŽILAC GRUM: Kad već o ovome razgovaramo, vaša Visosti, imam još jedno pitanje u vezi sa tim. Juče sam dobio primerak jednog eksperta za glas, koji je analizirao jednu audio traku. I mislim da bismo možda mogli da skratimo ovo suđenje, delimično, ako ja razjasnim, svoje razumevanje kako Pravilo 94bis funkcioniše. Dakle, 14 dana je potrebno da se obavesti druga strana, da li ja prihvatam taj izveštaj i da li želim da unakrsno ispitujem svedoka. Moje razumevanje reči "prihvatiti" je da se ja sada odričem prava da unakrsno ispitujem svedoka, ali još

uvek imam pravo da kritikujem greške u tom izveštaju ili da osporim kredibilitet tog izveštaja. Ako sam, dakle, prihvatajući izveštaj još uvek slobodan da ga osporim, neću želeti da unakrsno ispitujem svedoka i neće biti potrebe da se svedok dovodi. Jedina stvar koju bih tražio je da dobijem *curriculum vitae* tog eksperta. U tom slučaju neću tražiti da se on unakrsno ispituje.

SUDIJA HANT: Jedina obaveza koju vi imate da unakrsno ispituujete nekog svedoka je kada navodite dokaze koji mu protivreče i koji su faktičke prirode ili izvodite pred svedoka zaključke sadržane u njegovom svedočenju, a sa kojima svedok nije bio u prilici da se bavi. Meni se čini da se ništa od toga ne odnosi na izveštaj kao što je ovaj. Taj izveštaj ili vredi ili ne vredi po pitanju njegovog sadržaja. Nisam siguran kako se to odražava na njegovu stručnost, odnosno njegovo svedočenje, ali možda se to može razrešiti njegovim *curriculum vitae*. Da li možda imate njenu biografiju, da li je ona i psihijatrijski stručnjak, osim što je lingvistički stručnjak, gospodine Domazet?

ADVOKAT DOMAZET: Imam, imam biografiju, ja sam čak mislio da je i to pridodato, pogledaću, imam i to ću dati i Sudu i Tužilaštvu, ukoliko to nije uz sam ovaj nalaz dato, ali daću. Imam, čak mislim da je dosta iscrpna ta biografija.

SUDIJA HANT: Da li želite nešto da kažete o predlogu gospodina Gruma, da on može da kaže da ne prihvata stavove koji su izneseni u tom izveštaju, iako nije unakrsno ispitao svedoka?

ADVOKAT DOMAZET: Ja se slažem s tom mogućnošću, ukoliko je to mogućnost da, dakle da se ovaj nalaz izvede kao dokaz i bez saslušanja svedoka, ja se slažem uz ovo da gospodin Grum ima apsolutno pravo da tom nalazu na ovaj način prigovori.

SUDIJA HANT: Ima nekoliko oblasti u kojima postoje zdravorazumska rešenja, da tako kažem, nešto što je rečeno istražitelju u tišine male sobe negde dole, može biti rečeno na drugačiji način nego što bi se reklo na... pa, ne bih rekao na nekom koktelu, kao što je svedok rekao, ali na nekom društvenom skupu gde je bilo dosta galame. Međutim, postoje verovatno mnogo fundamentalniji problemi od toga za koje gospodin Grum kaže da ih ne prihvata. Ja naravno smatram da on ne mora da je unakrsno ispituje da bi jednostavno rekao: "Osporavam vas u ovome". Vi, naravno, shvatate da će njeni stavovi biti doveden u pitanje i da će ih gospodin Grum napasti, tako da možete preduzeti korake koje vi želite u odnosu na njeno svedočenje. No, ja se nadam, da čak i ukoliko vi smatrate da je potrebno da se ona pozove, da se njen izveštaj može uvesti bez toga da se ponavlja na samom svedočenju. Ako vi to prihvatate?

ADVOKAT DOMAZET: Ako sam razumeo, vaša Visosti, ne radi se o njoj, to je muška osoba, ali ukoliko, dakle, razumem...

SUDIJA HANT: Žao mi je, izvinjavam se zbog toga.

ADVOKAT DOMAZET: Da. U srpskom, zbog imena, razumem. To je verovatno zbog toga što se završava na samoglasnik, što je retko u srpskom jeziku, ali se dešava. Dakle, ukoliko je moguće taj dokaz uvesti i bez neposrednog saslušanja ovog svedoka, ja sam saglasan i sa moje strane da u interesu i ekonomičnosti ovog postupka, taj svedok ne dolazi u, ovde. I ukoliko je to moguće, ja takođe prihvatam tu mogućnost.

SUDIJA HANT: Dakle, vi onda nemate prigovor na unošenje ovog izveštaja u dokazni materijal?

TUŽILAC GRUM: Ne, vaša Visosti.

SUDIJA HANT: Hvala. Izveštaj profesora Ostoje Krstića, biće mu dodeljen broj 42, od 4. januara 2002. godine. Drago mi je da ste mi ovde održali predavanje o lingvistici, imenima i nastavcima imena u srpskom jeziku. Ja sam uvek mislio da je završetak na "A" uvek žensko ime, a sad sam naučio, eto, nešto novo. Imamo li sledećeg svedoka? Hvala.

SUDIJA HANT: Gospođo, hoćete li, molim vas da date svečanu izjavu, koja je pred vama, pročitajte je?

SVEDOK LOPIČIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA HANT: Molim vas sedite, gospođo.

SVEDOK LOPIČIĆ: Hvala.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet?

GLAVNO ISPITIVANJE: ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospođo Lopičić, dobar dan. Ja vas molim da se nama i Sudu predstavite i date svoje osnovne podatke, lične i radne, dakle ono šta ste do sada radili.

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja se zovem Zorka Lopičić. Rođena sam 1947. godine u Beogradu. Imam dva sina. Završila sam psihijatriju 1972. godine, medicinski fakultet 1972. godine i od tada sam zaposlena u Institutu za mentalno zdravlje. To je psihijatrijska institucija, gde sam završila specijalizaciju i radim u toj ustanovi od tada. Kliničkom praksom sam se bavila, znači, 28 godina. Posle 20 godina sam radila na kliničkom odeljenju na Institutu za mentalno zdravlje, a poslednjih 10 godina, pored kliničke prakse, radim u edukaciji, nastavnik sam na Filozofskom fakultetu, odeljenje za psihologiju, gde predajem predmet psihopatologije i na medicinskom fakultetu u Beogradu vodim postdiplomske studije iz psihoanalitičke psihoterapije. Pored psihijatrije, bavila sam se i radim, u poslednjih deset godina, u projektima, konsultant sam u UNICEF-u (United Nations Children's Fund), u jednom velikom projektu koji se bavi zaštitom dece od zlostavljanja i zanemarivanja, sa visokim...

SUDIJA HANT: Doktore, tako brzo govorite da prevodioci ne mogu da održe tempo sa vama, ako možete samo da pravite pauzu iza rečenica, molim vas, da bi mogli da vas prate. Hvala.

SVEDOK LOPIČIĆ: Da, naravno. Osim ove saradnje sa UNICEF-om, radim sa Visokim komesarijatom za izbeglice u psihosocijalnim programima pomoći izbeglom i raseljenom stanovništvu i poslednje dve godine, radim kao saradnik konsultant u Internacionalnom komiteta Crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross), takođe na programima psihosocijalne podrške raseljenim licima.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala, hvala doktore Lopičić. Zaista i ja nisam bio i situaciji da vas, možda je trebalo na početku, kao što obično kažem svedocima, da zamolim da govorite sporije, upravo zbog prevođenja i ovih transkripata. Imate ispred sebe i, verovatno, tekst i po tome možete da vidite kada se prevod pitanja ili odgovora završi, pa vas molim da malo sporije odgovarate na pitanja, pogotovu što govorimo istim jezikom na kome su i moja pitanja i vaši odgovori. Vi ste objasnili i rekli vašu profesionalnu karijeru, da ste i radili, a da ste i profesor na fakultetu. Moje jedino pitanje u vezi toga: Da li ste se do sada bavili i sudskim veštačenjima, odnosno da li ste i na sudu vaštačili ovu oblast?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Od kada radim u ovom projektu UNICEF-a, za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u Institutu za mentalno zdravlje je formirana jedna jedinica, koaj se upravo bavi ovim problemima i ja sam član toga tima. Dakle, naša grupa zapravo radi na veštačenjima u takvim situacijama.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Sad ću vas pitati, vi ste na zahtev Odbrane, izvršili uvid u dokumentaciju i imali razgovor sa, ovde optuženim, Mitrom Vasiljevićem i posle toga ste dali jedan svoj nalaz i mišljenje, da li je tako?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je to nalaz, koji je ovde u Sudu, odnosno zaveden je kao vaš, pod datumom 3. decembar 2001. godine?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste. Ja imam srpsku verziju ispred sebe.

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ja bih hteo da se ovaj nalaz kao dokazni predmet Odbrane P43, uvede kao dokaz.

SUDIJA HANT: Da li tužilac ima prigovor?

TUŽILAC GRUM: Tužilac nema prigovor.

SUDIJA HANT: Dakle, ovo će biti dokazni predmet D43.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Ja vas molim da, obzirom da je ovaj vaš nalaz, kao dokazni predmet uveden kao dokaz, dakle Sud ga je, a i Tužilaštvo, ranije dobilo i on postoji, ne morate ga ni prepričavati niti iznositi u celosti, već ono što je karakteristično i ono što može da bude važno u ovom *Predmetu*, da odgovorite, najpre na moja pitanja, a kasnije i na pitanja Tužilaštva. Dakle, vi ste u samom nalazu naveli koju ste dokumentaciju imali u vidu prilikom davanja ovog nalaza, je li tako?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pre svega mislim na ove istorije bolesti koje ste naveli, pa vas molim dakle, ukratko objasnite šta je ono što ste vi iz toga kao bitno utvrdili?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja sam dobila na uvid tri istorije bolesti. Prvu istoriju bolesti pod brojem 6477 iz 1984. godine, drugu 17099 iz 1984. godine i treću istoriju bolesti 10014 iz 1992. godine. Iz tih istorija bolesti iz prve se vidi da je gospodin, Vasiljević upućen u užičku bolnicu pod dijagnozom hronični etilizam, a otpušten sa dijagnozom etilizam toksikomanska faza. U ovom nalazu koji sam ja ovde dala, ja sam napisala neke odrednice toksikomanske faze jer sam ceo nalaz pisala nakon viđenja gospodina Vasiljevića u zatvorskoj jedinici i tada sam dobila anamnestičke podatke koji potvrđuju ovu toksikomansku fazu. U, druga istorija bolesti je bila opet vezana za alkoholizam, odnosno za stanje vezano za alkohol i te iste godine je, opet vrlo kratko, nakon nekoliko dana, gospodin Vasiljević napustio bolnicu bez pristanka na lečenje. Treća istorija bolesti je otvorena 14. juna 1992. godine na odeljenju ortopedije, gde je pacijent primljen pod dijagnozom zatvorenog preloma leve potkolenice, narednog dana je urađena operacija, odnosno ekstenzija napravljena i nekoliko dana nakon toga on je već počeo da pokazuje znake uznemirenosti zbog čega je bio preveden na psihijatrijsko odeljenje. Iz ove tri istorije bolesti, a posebno iz ove poslednje istorije bolesti, moglo bi se vrlo brzo i lako zak...

SUDIJA HANT: Doktore, molim vas...

SVEDOK LOPIČIĆ: Da, moram ...

SUDIJA HANT: Kada čitate, kada čitate, naravno kao i svi, potpuno nesvesno ubrzavamo, molim vas da vodite računa, da pokušate sporije. Hvala.

SVEDOK LOPIČIĆ: Komentarišem posebno ovu treću istoriju bolesti, zato što mislim da bi iz ove prve dve istorije bolesti moglo lako da se zaključi da se radi o promenama koje su posledica samo alkoholizma. Ali u nalazima koji postoje u istoriji bolesti koji nisu dovoljno detaljno dati, postoji sumnja da se radi o psihozi delirantnog tipa. Kolega ortoped koji ga je video na odeljenju ortopedije, koji nije lekar specijalista psihijatar, je napisao u jednom dekurzusu da pacijent postaje sve uznemireniji i da zbog toga postaje, da je, sumnja na predelirantno stanje i traži konsultaciju psihijatra. Pacijent je preveden na psihijatriju i na psihijatriji nije postavljena dijagnoza delirijum tremensa, nego je postavljena dijagnoza psihoze. Naravno da i delirijum tremens pripada kategoriji psihoza, ali je ova dijagnoza, ovako neoznačene psihoze, mogla da da i prostora za neko drugo tumačenje.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pre nego što, eventualno, nastavite u vezi toga, mislim da bi bilo dobro da nam nešto sa tog stručnog aspekta nešto kažete o delirijumu tremensu, odnosno o psihozi i eventualnim razlikama, obzirom da sam i ja, kada sam predložio ovakvu vrstu veštačenja, smatrao da se radi o alkoholizmu, koji treba ispitati, a da smo došli do nekih, evo, drugih podataka.

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja bih samo kratko rekla, delirijum tremens je psihoza koja je uzrokovana upotrebom alkohola i osnovni klinički znaci delirijum tremensa su dezorijentacija, dakle pacijent je neorijentisan, najčešće u prostoru i vremenu i prema drugim osobama, često u toku delirijuma može da ostane orijentacija prema sebi, dakle može da da ime i prezime i da osnovne podatke o sebi. Postoji psihomotorni nemir, postoje perceptivne obmane u vidu iluzija i halucinacija. Najčešće halucinacije su optičkog tipa, dakle od strane čula vida. Postoji intenzivan strah i postoje izraženi somatski simptomi, febrilnost, ekscesivno znojenje, masivna dehidracija, jedan tremor, po kome je, intenzivan tremor, po kome je sam klinički sindrom dobio svoje ime, postoji delimična amnezija za taj period kod pacijenata i ono što je tipično za delirijum, to je da se delirijum ovakvog tipa, traje nekoliko dana i da se završava nečim što mi zovemo terminalni san. Dakle, pacijent posle tako jedne ekscesivne uznemirenosti upadne u san i pod dejstvom medikamenata, ali i verovatno izlučivanja samog alkohola i toksina i upadne u jedan san koji može da traje 24 sata, čak i duže. Ja u istoriji bolesti, koju sam videla, nisam imala sve znake da bih mogla dijagnostički da se odredim i opredelim da se radi o delirijum tremens psihozi.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hoćete li obrazložiti zašto?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Zato što, u razgovoru koji sam vodila sa pacijentom, sa gospodinom Vasiljevićem u zatvorskoj bolnici, kada smo se vratili na ovaj period, ja sam dobila neke podatke koji su me rukovodili, da razmišljam da je ta dijagnoza psihoze, koja je onda data, uzrokovana još nekim faktorom a ne samo alkoholom. Podatak koji sam dobila o suicidu majke, je podatak koji je, za nas psihijatre, vrlo značajan podatak. Posebno značajan kada mi je gospodin Vasiljević kazao da je majka izvršila suicid nakon što je rodila njegovog najmlađeg brata, dakle, dva meseca posle porođaja. U psihijatriji je poznato da postpartalne psihoze same za sebe nemaju neko značenje, odnosno da imaju veliko značenje jer one nose jedan psihotični potencijal od ranije. Takođe sam, u tom razgovoru, dobila podatak da je deda gospodina Vasiljevića, nekoliko, godinu ili nešto malo više od toga, njegovu pokojnu majku već vadio iz Drine i postoji podatak, znači, da je ona i tada imala neke psihološke smetnje. I ono što mi vidimo to je *tentamen suicidi*. Ovu kategoriju, ovakvog ponašanja, ovakve depresije suicida, mi uvek dovodimo u vezu sa postojanjem afektivne psihoze, ovoga puta depresivnog tipa.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste o ovome imali razgovore, eventualno, i sa nekim od lekara koji su se starali o lečenju Mitra Vasiljevića, ranije?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja sam, ja sam u toku boravka ovde, znači to je bilo 24. ponedeljak, ja sad ne bih tačno, 24. i 25. to je bila subota i nedelja, kada sam ja videla gospodina Vasiljevića u zatvorskoj jedinici. A 25. pošto sam putovala tek 26, tako mi je bila organizovana karta, sam imala prilike da se ovde sretnem sa kolegom, doktorom Vasiljevićem, koji je gospodina Vasiljevića video u Uzamnici u toj, zatvorskom delu, u vreme, znači negde početkom juna. I on mi je rekao, da je on već tada pokazivao izvesne psihičke smetnje, da je on već tada govorio o nekim, kako je on to tada razumeo, halucinatornim doživljajima, da je govorio o nekim đavolima i o nekim anđelima. Nakon što sam se vratila u Beograd, pošto sam čula da je ovde svedočio i kolega koji je gospodina Vasiljevića video u Užicu, doktor Simić, ja sam imala prilike da ga vidim i da sa njim razgovaram. I on mi je rekao da je njegov, pitala sam ga zašto je stavio dijagnozu psihoze, na osnovu kojeg podatka, tada on nije znao za ovaj podatak o nasleđu i o majčinoj bolesti, niti je to gospodin Vasiljević do tada, izgleda, rekao, ako sam ja dobro razumela, on je to meni prvi put tada rekao. On mi je, kolega Simić, mi je prosto rekao, ono što mi psihijatri vrlo često znamo da smo, a to je nekada instrument u proceni i u postavljanju dijagnoze, on kaže: "Ja sam prosto imao osećaj da to nije samo delirijum tremens, da se radi i o psihozi, o mnogo jačem nekom biološkom potencijalu, koji postoji, patološkom, u njemu." To su svi kontakti koje sam ja imala sa kolegama.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste i posle pisanja ovog izveštaja, ovog nalaza vašeg, pokušavali da dođete još do nekih podataka koji bi bili relevantni za vaš nalaz i mišljenje?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jesam, nakon što sam čula, ne samo da postoji nasleđe sa majčine strane, nego da postoji nasleđe i sa očeve strane. Ja imam ovde dokumenta koja bih priložila Sudu kao dokazni materijal. To je otpusna lista tetke gospodina Vasiljevića, gospođe Blagojević Stojanke, koja je primljena bila u užičku bolnicu 30. septembra 1984. godine a egzistirala je, dakle umrla u bolnici 25. oktobra 1984. godine, pošto je pokušala i uspela suicid, pijenjem sirćetne kiseline, odnosno mi to kažemo esencije, a to je jaka koncentracija sirćetne kiseline. To je jedan materijal, dakle tetka po ocu. I ono što je lečena pod dijagnozom *psihosis depressiva tentamen suicidium intoxicatio com acetit glaciale, insuficiencio renum*, to znači otkazivanje bubrega ...

prevodioci: Molim vas, samo malo laganije, zbog prevoda.

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: *Laparatomia pro dialisys peritonealis, dialisys peritonalis, urosepsis i egsitus letalis* 25. oktobra u 21.00.

SUDIJA HANT: Koristilo bi nam ako bi doktor to preveo na jezik laika. Latinski i možda jeste međunarodni jezik, ali nama je teško da razumemo ove termine.

SVEDOK LOPIČIĆ: Izvinjavam se. Ja hoću. Psihoza, depresivna psihoza, to je dijagnoza koja pripada afektivnim psihozama. Tada je do 1984. godine važila stara klasifikacija i zato je to dijagnostikovano pod 296.1. *Tentamen suicidu* je pokušaj suicida. Intoksikacija sirćetnom kiselinom. *Insuficiencio renum* znači otkazivanje bubrega i to je vrlo često komplikacija kod ovakvih intoksikacija, u tom slučaju su pokušali da naprave peritonijalnu dijalizu koja je nekoliko dana, izgledalo da je uspelo, međutim, kasnije se pogoršalo stanje, pacijentkinja je dobila uro sepsu, dakle, jednu intoksikaciju bakterijama i egzistirala je 25. oktobra 1984. godine u 21.00.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, vi ste zatražili da ovo uđe kao dokazni predmet. Ja lično bi bio zahvalan ako bi nam doktorka objasnila zašto misli da je samoubistvo tetke sa očeve strane važno za formiranje njenog mišljenja. Zašto je, po njenom mišljenju to važno? To je pitanje koje njoj postavljamo.

SVEDOK LOPIČIĆ: Ovaj podatak o heriditetu sa majčine i očeve strane je važan, naročito ako se radi o afektivnim psihozama. Zato što se zna da je genetika i da je nasleđe afektivnih psihoza, dokazano je da postoji nasleđe i to je dokazano da je nasleđe u više od 50 posto slučajeva. Zbog toga mislim da je, nasleđe može da bude u direktnoj ili pobočnoj liniji. U ovoj porodici postoji još jedan član, koji sada po pobočnoj, odnosno po babinoj liniji, dakle po majci, gospodina Vasiljevića, to je njegova sestričina, boluje takođe od psihoze i ja sam do te dokumentacije došla u Insitutu za mentalno zdravlje, gde je ona lečena od početka 1977. do 1999. godine, a dobila sam podatak da lečenje je sada nastavila na Vojnomedicinskoj akademiji u

Beogradu i tu dokumentaciju nisam mogla da dobijem jer su bili ovi novogodišnji i božićni praznici, ali pretpostavljam da se i do nje može lako doći. I nju takođe prilažem kao dokazni materijal.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kako sam iz vašeg nalaza video. A kako i danas kažete, gospodin Vasiljević je, u stvari, prvi put vama rekao, jer pre toga nije ni ovde na sudu rekao, o tom samoubistvu majke, je li tako?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ali, u samom nalazu nije vidljivo da je govorio, jer bi verovatno to pomenuli, da li je govorio o ovim ostalim članovima njegove familije, odnosno da je bilo i tih koji su bili bolesni u familiji?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: O ovome sam ja dobila naknadno podatak. Ja moram da kažem i kako sam ga dobila. Dobila sam ga tako što sam preko televizije videla da je postupak, da je gospodin Vasiljević ponovo izašao na Sud i da je u toku, to je jedan, nekoliko segmenata ima i u tim nekim segmentima je dao neke podatke o hereditetu u toj svojoj pobočnoj liniji. Onda sam se zainteresovala i tražila da vidim o kakvim se dokazima dalje radi. Zašto mi nije dao ove podatke, ja to ne znam. Ja sam u razgovoru sa gospodinom Vasiljevićem, razgovor vodila na, to što mi psihijatri kažemo, klasičan psihijatrijski intervju. Dakle, od onoga početka, kada sam se predstavila i kada sam rekla šta je cilj moga ispitivanja, razgovor se vodi tako što se uzimaju podaci iz lične i porodične anamneze, vrlo detaljno, u smislu svih nekih najbližih rođaka ali ono na čemu mi posebno insistiramo, to je, su roditelji, braća, sestre. Ja sam tada dobila taj podatak o majci.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kako sam vas razumeo, dakle, posle toga, pre ovog sada dolaska u Hag. Vi ste uspostavili vezu sa članovima porodice i dobili neke podatke koji su vam pomogli da dođete do ovih podataka o kojima ste govorili. Jesam li u pravu?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste. Meni je otpusnu listu iz bolnice njegove tetke doneo njen sin i predao, a ovu dokumentaciju njegove sestričine sam pronašla u Institutu za mentalno zdravlje, mi imamo vrlo urednu našu dokumentaciju, koja se vodi i po imenu i prezimenu i u kartoteci, ja sam dobila ove podatke i uz odobrenje moga direktora i šefa dispanzera, gde se ova dokumentacija nalazi, ja sam je iskopirala i donela danas da je ovde priložim.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Obzirom na činjenicu da gospodin Vasiljević nije ovde, na svom prvom saslušanju, o tome govorio, o smrti majke. Da je, doduše na ponovnom ispitivanju, posle ovog vašeg nalaza, o tome govorio i bio ispitivan od strane gospodina Gruma, tužilac u ovome Predmetu. Da li ste i vi pored toga, pokušali da proverite taj podatak, odnosno da li je i taj podatak istinit?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste. Pokušala sam da proverim, odnosno zamolila sam gospodina advokata iz Višegrada da mi pribavi dokumentaciju o umrljici majke iz sudskog registra i ta dokumentacija se, ako se ja ne varam, sada nalazi tu kod vas. Gde je majka proglašena mrtvom ali u obrazloženju stoji da je izvršila samoubistvo i da je bila u, duševno bolesna.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste o tome razgovarali i sa ocem gospodina Vasiljevića, dakle, suprugom njegove nestale majke?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Nisam. Sa njim nisam imala nikakav kontakt.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Nisam mislio na lični, možda telefonski, obzirom na tu udaljenost, ili ste ove podatke..

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Nisam ni telefonom, nisam, sa njim nisam imala nikakav kontakt.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li nešto u vezi ovih, dakle ove dokumentacije kada se radi o članovima porodice, još nešto možete da dodate ili da li smatrate da se, možda radi o nekim podacima koji ne bi trebalo da idu u javnost? Da bi, eventualno, na privatnoj sednici, dakle, bez javnosti o tome govorili?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Sva medicinska dokumentacija i sva naša, istorija naših bolesti su nešto što, svakako, pripada onoj kategoriji dokumentacije koja ne ide u javnost. Ja mislim da i ovo što sam do sad rekla je nešto što ostaje ovde. Naravno, ukoliko neki posebni detalji koji treba da se gledaju, kao što su psihološki nalazi, stepen bolesti, oštećenja, sestričine, je nešto što možda može da ima, takođe, jedno značenje o snazi psihotičnosti, to je malda devojka koja je rođena...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ja vas molim, ja vas molim samo, molim vas da obzirom da ste i počeli da dajete podatke. Ja bih molio, vaša Visosti, da nastavimo na privatnoj sednici, obzirom na eventualno iznošenje podataka u kojima se mogu prepoznati članovi familije, ili oni koji ih dobro poznaju i moglo bi da nanese njima štetu. Ja bih molio da to bude, da pitanja i odgovori o tome budu na privatnoj sednici.

SUDIJA HANT: Ako to učinimo, gospodine Domazet, treba da vam bude jasno da, kada budemo ispisivali presudu i kada se budemo bavili ovim konkretnim pitanjem, psihičkim stanjem vašeg klijenta, pitanjem kazne, ima pitanja kojima ćemo morati da se bavimo i možda ćemo to moći da uradimo a da pri tome ne identifikujemo određenu osobu i, nadamo se, da je ne opišemo na način koji bi omogućio identifikaciju te osobe. Ali sama činjenica da će se materijal izneti na privatnoj sednici, ako to bude slučaj, ne znači da će to biti u celini poverljivo. Svrha prelaska na privatnu sednicu u medicinskim pitanjima kao što su ova je da bi se zadržao identitet osobe o kojoj se govori a koja nije optuženi. Međutim, može se doći do

nalaza koji će morati da se objave jednom kada se objavi i presuda. Takođe želim da dodam da je do sada sve bilo na javnoj sednici.

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, koliko se sećam imali smo i u pogledu ovih činjenica, upravo, čini mi se da je Mitar Vasiljević tražio i da mu je udovoljeno da na privatno jsednici iznosi upravo neke od ovih podataka. Ali, bez obzira na to, ja se ne bih dugo zadržavao na privatnoj sednici, ali samo kad se radi o zaista ovde podacima i generalijama ove osobe o kojoj je počela da govori doktorica Lopičić, da bi na neki način, koliko je to moguće, zaštitili nju samu jer se radi o devojci. A, slažem se da je zaista potpuno nemoguće to učiniti, međutim, možda bi i ovo bilo dobro, obzirom na činjenicu da se zaista radi o jednoj devojci, pa bi hteli da, koliko je to naravno moguće, zaštitimo njenu ličnost.

SUDIJA HANT: Slažem se sa vama u potpunosti. Samo sam hteo da bude jasna osnova na kojoj mi koristimo dokaze i kako ćemo ih tretirati, ako to treba da činimo prilikom izricanja presude.

Ima li prigovora, gospodine Grum?

TUŽILAC GRUM: Ne, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala. Prelazimo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

SUDIJA HANT: Sada smo na otvorenoj sednici.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospođu Lopičić, nastavićemo u vezi vašeg nalaza i mišljenja, govorili ste o dokumentaciji koju ste dobili do davanja vašeg nalaza, pa i ovoj kasnijoj, o podacima, a pitao bih vas nešto o vašem lično psihijatrijskom ispitivanju Mitra Vasiljevića, ovde u Hagu (The Hague). Da li je to uobičajeno i nužno u ovakvim ispitivanjima i da li ste imali sve mogućnosti da to obavite i kakva je vaša ocena tog ispitivanja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Moje psihijatrijsko ispitivanje se bazira na intervjuu koji sam ja vodila sa gospodinom Vasiljevićem i opservaciji koju sam mogla da napravim u toku toga intervjuja. Kompletno psihijatrijsko ispitivanje u ovakvom slučaju, ako me to pitate, moglo bi da bude dopunjeno još nalazima koje bi trebalo da uradi klinički psiholog, ja ću to obrazložiti i zašto, kao i nalazom koji bi mogao da bude napravljen od strane rendgenologa, dakle kompjuterizovana tomografija mozga ili NMR, koji bi pokazao još, određene i potvrdio ili osporio određen simptome koje smo mi ovde videli.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pre nego što nastavimo u vezi ovog, vašeg ličnog ispitivanja, obzirom na ovo što ste sada rekli, ja bih vas molio da obrazložite zbog čega smatrate da bi, možda, bilo i dobro da imamo radiološko snimanje mozga, ako sam dobro razumeo?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Da. Obzirom na anamnestičke podatke koje sam dobila i da u istoriji alkoholizma postoji dugogodišnji alkoholizam, dakle skoro tridesetogodišnji alkoholizam, za pretpostaviti je da je on ostavio određene posledice na ćelije centralnog nervnog sistema. Ono što mi znamo iz kliničke prakse i naravno iz nalaza koje imamo, to je da alkohol najtoksičnije deluje na ćelije hepatocita, znači na ćelije jetre i na ćelije neurocita, odnosno na ćelije, na moždane ćelije. Ja nisam imala prilike da vidim nalaze gospodina Vasiljevića, laboratorijske nalaze gospodina Vasiljevića ali sam u nalazu koji je koleginica, profesor Vera Folnegović dala, videla da u tom nalazu postoji jedan nalaz laboratorijski, koji govori da je funkcija jetre oštećena i da postoje povišene vrednosti gama GT, to su enzimi koji su indikatori oštećenja jetrinih ćelija. Ako je pretpostaviti da, posle ovoliko vremena, koliko gospodin Vasiljević ne pije, sada postoje povišene vrednosti ovih laboratorijskih analiza i, znači, promene na jetri, onda je za pretpostaviti da treba ispitati i ono što bismo mi ovde tražili, a to je kompjuterizovana tomografija mozga, koja bi trebala da pokaže da li postoji propadanje određenih moždanih ćelija. Naročito frontalnog režnja. Zašto? Zato što u nalazu koji sam ja dala ovde, u toku razgovora koji sam ja imala sa gospodinom Vasiljevićem, on je spontano pokazivao jedan neurološki simptom, koji mi kažemo fenomen pućenja. To je, znači, u kojem negde on ima sponatnu potrebu da napući usne i oblizuje se. To je često znak frontalnog oštećenja moždanih ćelija. Isto tako, moguće je, znači, videti da je proširen komorni sistem, ne samo frontalni režanj, nego i drugi delovi mozga, ali je to moguće utvrditi samo na ovakav način, znači snimanjem. Drugi nalaz koji bi mogao da pokaže da li postoji bilo kakvo oštećenje je nalaz psihologa koji bi, u ovom slučaju, mogao da nam pomogne i zbog ovog herediteta, nasleđa, faktora nasleđa, da nam pomogne da procenjujemo strukturu ličnosti, jer mi psihijatri u našoj kliničkoj praksi kada postavljamo dijagnozu mi možemo da je postavimo na tri nivoa. Prvi nivo je klinička dijagnoza, drugi nivo je dinamička dija...

SUDIJA HANT: Malo usporite, molim vas doktorka.

SVEDOK LOPIČIĆ: Izvinjavam se. Dakle, drugi nivo postavljanja dijagnoze je dinamička dijagnoza, koju opet možemo da pratimo i da dobijemo iz anamnestičkih ili heteroanamnestičkih podataka koje dobijamo od pacijenta, odnosno od porodice ili najbližih. I treća dijagnoza koju postavljamo, to je strukturna dijagnoza, a nju postavlja klinički psiholog. U ovom slučaju bi ona imala jedno određeno značenje zbog svih ovih faktora o kojima smo govorili u ovom prethodnom periodu. Ono što misim da je isto tako važno, da je nalaz psihologa ovde značajan ne samo zbog

postavljanja strukturne dijagnoze, nego i zbog indikatora koji bi nam pokazali da li postoji organsko oštećenje, dakle ono što sam malopre kazala, kada se meri test inteligencije, onda je moguće da se izmeri i taj deo manipulativnog i verbalnog i ako postoji veliki raskorak između ta dva, te dve vrednosti, onda je to jedan od indikatora organskog oštećenja. Takođe, postoje dva testa koja su značajna, to je Bender i Bentonov test, vizomotorne i grafomotorne sposobnosti, koje takođe mogu da ukažu na postojanje...

prevodioci: Svedok mora da uspori zbog prevodioca.

SUDIJA HANT: Doktore, prevodioci imaju veoma mnogo teškoća. Molim vas, setite se, koristite tehničke izraze a ne previte pauzu na kraju rečenice. Molim vas, usporite.

SVEDOK LOPIČIĆ: Izvinjavam se. U tom smislu bi nalaz psihologa mogao da pomogne.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li su neki od tih testova koje pominjete, možda urađeni u ovom slučaju?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja nisam radila, ja sam radila samo jedan test. Mi, za ovakvu vrstu testova, mi psihijatri nismo kvalifikovani. Za ovakvu vrstu testova, ispitivanja, kvalifikovani su klinički psiholozi. Mi dajemo nešto što su upitnici ili takvi testovi koji mogu na prost način sa "da" ili "ne" da odgovore na neka pitanja i ja sam u tom smislu koristila jedan test koji se odnosio na alkoholizam jer sam u prethodnim istorijama videla da se radi o alkoholizmu, pa sam ga ponela i njega koristila. Međutim, ako mogu da komentarišem taj test.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Izvolite.

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Na tom testu su komande, odnosno nalozi, vrlo prosti. Nalog je da, gospodin Vasiljević je dobio nalog da odgovori sa da ili ne na pitanja koja su ovde data. Postoji 21 pitanje, dakle, to nije neki veliki test i ne bi trebalo da bude mnogo zamoran. Ono što sam ja dobila, za mene je jedan od podataka koji je bio interesantan to je, odnosio se verovatno na njegovu pažnju i na njegove kognitivne sposobnosti. Na 21. pitanje: "Da li ste zbog vožnje pod dejstvom alkohola bili kažnjavani, isključivani iz saobraćaja ili vam je oduzimana dozvola?" on je odgovorio sa da. A u podacima koje sam dobila, postoji podatak da on nikada nije vozio, nikakav auto i da nema vozačku dozvolu. Dakle, ovo može sada da bude jedan od načina u kojem negde, ili je njegova pažnja oslabila u tom momentu ili on nije dovoljno razumeo neka od pitanja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada smo već kod tog testa koji ste učinili, šta još taj test može da pomogne, u ovom slučaju vama, prilikom dijagnosticiranja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Na ovom testu sam ja dobila, ne samo potvrdu koja mi je bila očekivana, da je on osoba koje je sklona, odnosno koristila alkohol, ja sam dobila i jednu drugu tabelu za vođenje dnevnika alkoholičarskog pijenja i s kojega se vrlo precizno vidi hronološki i početak pijenja i vrste alkoholnih pića koje je koristio, kao i ono što mi zovemo komplikacije koje mogu da nastanu, odnosno ono što su bile posledice toga pijenja. I ja sam taj test priložila uz moj izveštaj.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pored ovih testova koje ste uradili, vi ste sa njim imali, u ta dva dana, razgovore. Da li je saradivao i kako ocenjujete njegove odgovore i njegova kazivanja na vaša pitanja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Gospodin Vasiljević je pokazao jednu spremnost za razgovor. On je bio vrlo koperativan, mislim da je onaj neki početak našega susreta bio obeležen, ja sam na neki način to trostruko tumačila i ja ću sada, evo ovde, kazati kako sam ja doživela njegovu spremnost da saraduje. On je mene dočekao, ponudio me je kafom, sokovima, pitao je da li sam gladna, imao je nešto da mi ponudi da jedem, brisao je sto, pripremao, bio je malo ubrzan i ja sam to mogla da protumačim da je napet i da je anksiozan i da iščekuje nešto što je za njega novo što je i normalna reakcija u takvim situacijama. S druge strane, nisam zaboravila to da je on po svojoj profesiji ugostiteljski radnik, konobar i da je to deo, možda, i naučenog obrasca ponašanja iz takvog jednoga perioda. I treća stvar je nešto što je ostavilo jedan mali doživljaj da je on negde osoba koja, na neki način nema dovoljne kočnice, ne usteže se. To je nešto što je, posle u toku razgovora, bilo u njegovom asocijativnom toku, on je umeo da skrene i da od nekih, uđe u neke detalje koji, za mene u tom momentu, možda i nisu bili bitni, ali je bilo teško tada prekinuti ga, kad on počne da priča. Dakle, nekako malo je ubrzan bio. Međutim, vrlo brzo na, nekako direktivno, ako to tako mogu da sada kažem, vođenje, kada sam ja kazala da ćemo popiti kafu i da sednemo da razgovaramo, on je vrlo brzo prihvatio i mi smo započeli jedan razgovor koji je sponatno tekao, sa mojim podsticanjem i rekla sam, odrednicom u pitanjima koja sam ja davala.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospođo Lopičić, kada ste govorili o pismenoj dokumentaciji, o istorijama bolesti koje ste gledali, da li se sećate, da li ste imali uvida i u onu dokumentaciju sa psihijatrijskog odeljenja iz 1992. godine? Mislim na terapijske liste, na sve ono što je on tada imao i kao terapiju i za to vreme lečenja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jesam, imala sam. I to je taj deo koji je za nas psihijatre u kliničkoj praksi i za mene bio jedno pitanje dijagnostičko. Mi vrlo često pacijente koji su isključivo delirantni, sediramo i dajemo lekove koji su, kao što je heminevrin, kako što je bensedin, dakle ne dajemo neuroleptičku terapiju primarno. Ja sam u tim otpusnim listama videla da je on primao neuroleptičku terapiju. Ne treba zaboraviti još jednu činjenicu, da je 1992. godina bila godina kada smo mi imali velike probleme sa lekovima, to nažalost traje i još uvek na ponekim mestima. Tako

da, moguće je da je neuroleptička terapija koju je on dobijao, svakako jedna terapija koja je bila indikovana zbog stanja u kome se pacijent tada nalazio. Ona je zahtevala, jer on je bio jako psiho-motorno uznemiren, čak postoji tu podatak da je on bio fiksiran. U našim bolnicama se pacijenti veoma retko fiksiraju. To znači da je on bio jako uznemiren. I izvinite, i ono što stoji negde dalje u preporuci, to je da je nastavljeno dalje sa neuroleptičkom terapijom.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada kažete "fiksiran", hoćete li objasniti šta je taj termin, šta to znači?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pacijenti, kada su jako uznemireni, kada postoji veliki rizik od toga da ne nanesu, da se ne povrede, pre svega se to odnosi na samopovređivanje, pogotovu u takvim nekim situacijama ili da ne povrede nekoga drugoga, onda se pacijenti fiksiraju preko trbuha. Obično se stavi jedna traka, ja ne znam sa čime su ga fiksirali ali pretpostavljam da je to ta traka za fiksiranje koja ide preko trbuha. Znači, ruke su mu slobodne i obično se tada pacijent nalazi u jedinici ili na odeljenju, odnosno u sobi u kojoj je pod kontrolom medicinskog osoblja, sestre pre svega.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Naveli ste danas da ste se o samom Mitru Vasiljeviću i raspitivali i dobili podatke i od doktora Simića, koji je u to vreme bio lekar Užičke bolnice, je li tako?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste, eventualno, od njega i dobili neke podatke kojih se on bar sećao, a naročito kad se tiče dijagnoze, tadašnje i onog o čemu su on i njegove kolege pre toga i ovde svedočile? To jest, da li je, u tom slučaju, slučaju Mitra Vasiljevića, da li je on za to vreme imao ili ne delirijum tremens?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Kolega sa kojim sam ja razgovarala je rekao da je taj stepen psihomotorne agitacije bio toliko snažan da se to viđa kod psihotičnih pacijenata, ali ono što negde ja ne mogu da sad govorim, sada nešto za nekoga drugoga, ali kolega je negde bio sklon da protumači da je njegova psihoza imala, po onome što mi zovemo energetske potencijal, znači po snazi psihopatologije koju je ispoljavao, a posebno u ovoj sferi psihomotornog nemira, pretpostavka je da je bio strah ogroman. Da je to prevazilazilo ono što bi on rekao, samu delirantnu psihozu. A jedan od razloga zašto se nije opredelio da to bude samo delirantna psihoza je i dužina trajanja. On je, po njegovoj proceni, to je trajalo duže nego što traju delirijumi.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ja se sećam, da sam i ostalim lekarima koji su tada bili, koji su ovde bili saslušavani, postavio slično pitanje i da su oni davali i to dosta iscrpno karakteristike delirijuma tremensa i tvrdili su da te simptome, tada, Mitar Vasiljević nije imao. I isključili su takvu mogućnost. Da li vi, na osnovu ovih podataka do kojih ste došli, da li možete o tome da se izjasnite?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam već rekla, netipična je klinička slika za delirijum tremens, ali je isto tako netipična za samu, da bi smo postavili dijagnozu endogene neke psihoze. Ono što mi negde, sada znajući anamnezu i posmatrajući tok kroz vreme, njegovog stanja, mi možemo da govorimo da sigurno značajnu ulogu u nastanku ovakve psihotične reakcije ima biološki faktor, ali isto tako, ne smemo zanemariti faktor alkoholizam, 30 godina trajanja. Kao i okolnosti koje su ne manje važne, a to je trauma koju je imao, dakle prelom, fraktura, u takvim situacijama pacijent može da doživi delirijum i od samoga, od samoga bola, od frakture. A ovde, znači, imamo dva faktora koji mogu da utiču na pojavu ovako delirantne kliničke slike i imamo ovaj biološki faktor koji je prisutan i imamo, naravno, još i onaj faktor življenja i stresa, okolnosti pod kojima je gospodin Vasiljević, i u kojima je živeo u to vreme.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vi ste, gospođo Lopičić, u svom mišljenju naveli, najpre da je gospodin Vasiljević, po vama, psihički izmenjena ličnost sa dijagnostifikovanom psihopatologijom koja se, po vama, dokazuje već postojećom dokumentacijom. I smatrate da su u nastanku te psihopatologije značajnu ulogu igrala tri faktora. Pa ste naveli, biološki, hronični alkoholizam i stres. Da li ovakva njegova psihički izmenjena ličnost i ovakva njegova bolest može biti ili je mogla biti samo uzrok jednog od ovih faktora ili se ti faktori nužno moraju da dopunju ili uticaj jednog na drugi samo povećava intenzitet ovakvog oboljenja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, ja mislim da, apsolutno je ova situacija multifaktorski uzrokovana. Ako bi smo to sada hteli da odredimo, onda negde kroz razvoj, onda negde verovatno ono što mu je dato sa genima na rođenju i ono što mu je dato biologijom je prvo, a na to se svakako nadovezuje alkoholizam koji je počeo još u 18. odnosno 19. godini gospodina Vasiljevića, to ne treba zaboraviti, to je znači 1973. godina, misim da je to u ovim... jeste, 1973. godina, i toliko godina pijenja i ovo življenje koje je došlo kasnije, stres i okolnosti življenja i povreda, koja je isto tako bila u tom nekom periodu na kraju, pre izbijanja psihoze.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li to znači da je do ovakvog njegovog oboljenja i promene moglo doći, ako možemo to da zamislimo, i potpuno bez alkoholizma, dakle da uopšte nije bio alkoholičar ili je ovo samo još jedan faktor koji je doprineo težem razvoju oboljenja? I obrnuto, da li je moguće da se radi samo o bolesti alkoholizma, hroničnog alkoholizma?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ne bi smo mogli da govorimo da se radi samo o alkoholizmu ako znamo sve ove elemente, a da li se bi se razvila ovakva psihoza da nije bilo alkoholizma, to ja u ovom momentu teško mogu da kažem, koji oblik i kakav oblik psihoze i pod kojim uslovima. Mi govorimo o premorbidnoj ličnosti i govorimo o premorbidnoj strukturi koju bi smo mogli da diskutujemo tek posle nalaza psihologa. Mi hipotetično možemo da govorimo o tome da je moguće da se nakon nekoga velikog stesnog događaj razvije psihotična reakcija. Ovde verovatnoća

postoji zbog predispozicije, ali da li bi se ona razvila, to ja sada ne mogu da kažem, ja sam mogu da govorim o onome što mi ovde imamo, mi imamo jedan tridesetogodišnji alkoholizam koji je u velikoj meri doprineo da klinička slika bude ovakva kakva jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A kad se radi o ovom trećem faktoru koji ste vi naveli, stresni faktor, od kakvog je on uticaja, da li na nastanak ili na pogoršanje tog stanja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja sam ovaj stresni faktor navela, zato što u onom delu u kojem sam ja vodila intervju i u kojem gospodin Vasiljević govori o okolnostima življenja u tom periodu, govori o strahu koji je bio enorman i koji se povećavao u uslovima u kojima su se okolnosti menjale. Konkretno kada je govorio o periodu kada je bio mobilisan i kada je trebao da bude u okviru Teritorijalne odbrane uključen u nabavku hrane i u organizovanju, tamo, kuhinje, on je doživljavao strah, zato što je u tom periodu trebao da prolazi kroz neke teritorije koje su bile nesigurne, a posebno u nekom periodu kada se ta linija fronta menjala i kada je trebalo prolaziti kroz šumu i kroz neke delove u kojima je, opet bila još veća, veći rizik. I sama okolnost življenja, sveukupna, dakle ne samo ono što mu je bio zadatak, je bilo nešto što možemo da kažemo da je bio stresni faktor. U nekom prethodnom periodu je bio odvojen od porodice, koju je smestio u Beograd, pa ih je onda obilazio, brinuo za njih, a opet ne treba nikako zaboraviti da je u svom tom periodu on praktično sve više i više pio, jer je bio sve više i više sam jer se sve više i više plašio. I ono što mi negde kažemo, taj začarani krug je on uspeo lako da zatvori na ovakav način.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada o tim okolnostima govorite, da li imate u vidu, dakle govorite o njegovim ličnim okolnostima, šta je on tada radio i strah ili stres koji zbog toga mogao da ima, da li ste imali u vidu i opšte okolnosti, dakle jedno područje koje je, može se reći, zahvaćeno ratom, gde se dešavaju i ubistva i nestanci ljudi i mnogo toga što se dešava tokom takvih sukoba?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, mislila sam na to, jer jedan od razloga zašto je on odvojio porodicu, odnosno u jednom periodu je porodica bila odvojena, supruga i deca su bili ovde u okolini Beograda, zato što je, upravo se plašio da se nešto može da desi, zbog takvih okolnosti.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: I po vama je i to jedna od okolnosti koje su mogle da utiču na stresno stanje?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: To pripada kategoriji stresa.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li tome pripada i, toj kategoriji stresa, gubitak bliskog rođaka ili uopšte i smrt drugih ljudi za koje nije familijarno ili na drugi način vezan?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste, na Holmsovoj skali stresa, ja je sada ovde nemam ali postoji, ja mogu da je dostavim. Postoji, jedan od najstresogenijih faktora je gubitak bliske osobe. Dakle, ako se u toj skali notiranoj do 100, onda negde 100 poena nosi taj gubitak. Naravno, zavisi od stepena bliskosti sa osobom. Sigurno da je i ovaj gubitak ove osobe, to je brat od ujaka, je takođe uticao na stanje u kome se on nalazio.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da, moje pitanje je bilo i za druga lica, dakle, ukoliko bi se radilo o prijateljima, kolegama nekim za koje je bio vezan u prošlosti, da li gubitak i smrt tih ljudi može da izazove i ovakvo pogoršanje?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, on svakako da utiče. Od stepena emocionalne vezanosti, znači od afektivne veze, koliko je gubitak veći, a više smo vezani za osobu koju gubimo, stres je veći. Postoji neka direktna relacija.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kad se govori o takvom slučaju, gubitku, smrti, najčešće osoba tome ne prisustvuje već saznaje i to može, je li tako da izazove stres? Ali, da li može na to da utiče i prisustvovanje događaju u kome pred njim, dakle pred Mitrom Vasiljevićem budu ubijeni ljudi, bilo da ih poznaje ili uopšte ne poznaje, a pogotovu ako među njima ima i nekih koje smatra prijateljima?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Svakako da može, svakako da može. To jeste stres. Stres jeste svaka iznenadna situacija koju ne možemo da kontrolišemo, odnosno koja izaziva jedno naše burno emocionalno reagovanje.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Po vašem mišljenju, naveli ste ovako, da hronični alkoholizam, da je hronični alkoholizam dugi niz godina pre pokrivaio izbijanje mogućeg afektivnog ili paranoidnog poremećaja, te da se alkoholizam može tumačiti kao simptomatska, pa ste u zagradi stavili, odbrana od ranijeg izbijanja psihoze. Da li nam možete objasniti ovaj deo koji je dosta stručan, a mi nismo u toj struci, na šta ste mislili kada ste ovo napisali?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pre svega sam mislila na postojanje ovoga biološkog faktora. I sam podatak koji sam kazala o majci i ono što je, što ponavljam i ističem i mislim da je to veoma važno, to je majka koja se ubija kada je rodila bebu od dva meseca. To može da uradi samo bolesna osoba. Mi vrlo dobro znamo šta znači odnos mama-beba i šta znači ostaviti nekoga ko je potpuno bespomoćan. To je, za mene, bio jedan podatak koji ja i sada cenim kao vrlo značajan podatak. Ako pretpostavimo, a evo, to smo i dobili kao podatak da je samoubistvo i da je ona lečena i da je bila bolesna, psihotična, da je to afektivna psihoza, onda je ovo negde bila jedna od mojih pretpostavki, znači, da ukoliko hronični alkoholizam kao takav je pokrivaio moguće izbijanje afektivnog poremećaja. Ono što sam dobila u intervjuu, kod pacijenta, gde postoje izvesne promene u mišljenju, to je taj deo nekako nečiste ili nejasne psihopatologije, u kojem je on imao, ja bih rekla, pre precenjene ideje o značenju mogućih, govorio mi je o pticama, ako vidi vranu onda je to loš znak, ako

vidi goluba to je dobar znak, onda, uopšte taj neki sa prisilnim radnjama, treptanja, to bi bilo u sferi onoga nekoga dela koji bi mogao da ide na neku moguću ili interpretativnost njegovu, u smislu da je on mogao da govori sa ženom telepatski, to bi više išlo ka paranoidnim poremećajima. Dakle, to je taj neki moj deo u kojem ja sada diferencijalno dijagnostički ostavljam mogućnost za ovakve neke oblike reagovanja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vi ste, dalje u ovom mišljenju, naveli da smatrate da to, kako ste nazvali, decenijsko konzumiranje alkohola, da je napravilo organske promene i mislili ste tu, naveli ste pre svega mozak, periferne nerve, gastrointestinalni trakt, kao i trajne promene ličnosti i da je taj period, sa evidentnim fazama razvoja razvoja do toksikomanske, izbijanja psihoze, da se mogu hronološki pratiti. Možete li objasniti taj deo vašeg mišljenja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Decenijsko pijenje, to je to pijenje od 1973. godine. Ono što mi imamo u anamnezi, a evo imamo i u nekim nalazima, to je da gospodin Vasiljević daje podatak da je imao crne stolice. On tada to nije tumačio kao komplikaciju, to su najverovatnije bila krvarenja iz gornjih delova digestivnog trakta. A on je to tumačio, zato što je pio Vlahov, to je jedno žestoko alkoholno piće, tamne boje. I on to vrlo konkretno tumači, kaže: "Vlahov je crn, pa je možda zato i moja stolica bila crna." Mislim, to je bio jedan od... A posle se ispostavilo da je on morao upravo u tom periodu, kad je imao te gastrointestinalne smetnje, da uzima velike količine antacidnih sredstava, kako on to kaže šampona, to su sredstva koja umanjuju kiselinu i sluzokožu koja je oštećena i iz koje je došlo do krvarenja je, zapravo, on na taj način to pokušavao da leči. Što se tiče perifernih nerava, on je dao podatak da je imao velike probleme sa hodom i bolove u nogama. Čak je upotrebio jedan izraz da je išao kao patka, što se vrlo često viđa, a kada sam ja tad na, bila, ja sam napravila jedan pregled grubi, on ima bolne tačke na potkolenicama, što se vrlo često viđa u ovoj situaciji kod hroničnog oštećenja perifernih nerava. Ovaj deo koji smo dobili iz laboratorijskih analiza takođe pripada gastrointestinalnom traktu, odnosno oštećenju jetre. To su sve elementi koji govore za oštećenja, koja su nastala kao posledica jednog dugogodišnjeg, decenijskog pijenja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dalje ste u ovom mišljenju naveli da taj psihotički period je evidentan u bolničkim uslovima, a pozivali ste se i na podatke, anamnestičke podatke dobijene u toku razgovora. Da li, kada govorite o ovim bolničkim uslovima i ovom vašem mišljenju da je taj period evidentan, govorite o tome zato što postoje evidentni dokazi o zdravstvenim, dakle o lečenju za to vreme, ili zbog onoga kako se ta bolest evidentirala, odnosno kako je...

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, ja svega govorim zato što postoji psihijatrijski nalaz u tom periodu i to je evidentirano od strane psihijatra koji je pacijenta video. Ono što negde stoji, to je da je pacijent, odnosno gospodin Vasiljević, meni dao neke podatke o psihopatologiji koje je doživljavao i u tom

periodu i u periodu pre nego što je došao u bolnicu. On u istoriji bolesti i nema toliko podataka o sadržajima, kako mi to kažemo, njegove psihoze, koliko sam ja dobila u ovom intervjuu. Mi smo samo u istoriji bolesti mogli da evidentiramo njegov poremećaj orijentacije, mi smo evidentirali jedan inkohherentan govor i verovatno jednu misaonu, da li je inkohherentan govor bio zato što je on bio misaono ubrzan ili je to bilo, to je nešto što je evidentirano u istoriji. Međutim, ove sadržaje druge u mišljenju, koje on ima, ja bih pre rekla da su to precenjene ideje, sa magijskim značenjem, o tome mi nemamo podataka u istoriji. O tome mi imamo podatke tek u ovom intervjuu, a oni se odnose na period hospitalizacije ali ima elemenata u kojem on negde je i pre hospitalizacije, kada se pojavila ova prisila treptanja, on je tada već imao jedno, prisilu treptanja vezivao za jedan poremećaj mišljenja sa jednim simboličkm značenjem.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kad je ovo poslednje o kome govorite, da li ste do tih podataka došli na osnovu razgovora sa njim i da li smatrate da ste dobili u tom pogledu istinite podatke, obzirom da govorite da on to, po onom što je rekao, nikom drugom nije govorio?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja moram da kažem da ja imam, moj subjektivni doživljaj je bio da je razgovor i intervju koji je vođen u toku ta dva dana bio vrlo autentičan. Ja, razlog zašto on o ovim sadržajima nije govorio nekome drugome, mogu samo da pretpostavim da je postojalo, spominje jedan detalj koji je dat kao zabranu od boga. Znae, to je sad nešto što, ali, ali on nije sistematizovan, on nije čvrst u tome, tako da ja to ne mogu da kvalifikujem kao sumanutost, meni to, opet, više liči na jednu precenjenu ideju nego kao sumanutu ideju. Pošto nije bio pod uticajem alkohola toliko vremena i pošto se nalazi u zaštićenim uslovima, ja mislim da je on sada u jednom stanju u kojem on može da se distancira od svih tih svojih sadržaja i on se i distancira i on kaže: "Ja mislim da tad to što sam doživljavao nije bilo nešto u redu, ili nije bilo normalno." I onda on to proverava, mene pita: "Je li vi tako isto mislite?"

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li se na to odnosi ovo vaše navođenje da se pacijent, kako nazivate tu gospodina Vasiljevića, sada distancira od ovih sadržaja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Jeste. On ima uvid u svoju psihopatologiju.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vi ste iz onih istorija bolesti, pogotovu mislim na onu iz 1992. godine, videli tadašnju njegovu dijagnozu i malo ste o tome i na početku govorili, o tom duševnom obolenju u koje spada psihoza, koja verovatno ima više vrsta ili podvrsta. Da li nam nešto o tome možete reći, šta predstavlja psihoza kao, ukoliko se naravno radi o jednom takvom duševnom obolenju?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ako bi smo mogli u nekom najjasnijem obliku da kažemo, psihoza je jedno stanje u kome se pacijent nalazi van realnosti. Znači, psihotično stanje podrazumeva da je poremećen odnos sa realnošću. To je taj deo i taj

period o kojem ja govorim u bolničkim uslovima, on nije imao dobro očuvan odnos sa realnošću. Isto tako, psihoza može da da nesećanje, znači kad neko preleži psihozu, on ne mora, iako ima jedan poremećen odnos sa realnošću, on ne mora da se seća svih sadržaja i svega onoga što je radio ili što je činio u stanju svoje psihotičnosti ili psihotične epizode. Kod gospodina Vasiljevića se to upravo i dogodilo. On ne može da poveže sve događaje iz perioda hospitalizacije u jasnu sliku i da da precizno neke podatke, on daje fragmentarno podatke iz perioda kada je bio na kliničkom, na psihijatriji. Seća se samo da je bio vezan. On se toliko ne seća svoje, šta je ni pričao, ni šta je govorio, ni šta je radio, on se seća samo da je bio vezan.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ali, kad smo kod toga, kažete da je moguće i da je to karakteristika psihoze, to nesećanje. Da li, s druge strane, upravo sećanje nekih činjenica ili činjenica koje iznosi da se seća, može biti pouzdano ili potpuno pouzdano ili mnogo manje pouzdano nego što je to sećanje čoveka koji ne pati od ovakvog jednog obolenja?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Kao što se pacijent ne seća, tako ima pravo i može da se seća, dakle to je jedan, jedna dinamička struktura u nama, mi možemo da u nekom momentu nešto zapamtimo, a da u nekom momentu nešto ne zapamtimo, to sad zavisi od toga gde smo usmerili svoju pažnju, to zavisi od afektivnog stanja u kome se nalazimo, jer strah vrlo često može da menja sećanje. Tako da, to je nešto što, ne možemo da kažemo, ako je psihotičan, on se ničega ne seća ili ako nije psihotičan, on se nečega seća. Tu granicu je jako teško napraviti, ali ako znamo da kod psihoze, bazičan, generator za razvoj psihotičnog procesa je stanje straha. Onda je moguće da to stanje, na jedan određen način utiče na sećanja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada sam ovo pitao, mislio sam i na one, na ona sećanja koja eventualno iznosi ili za ono što je tada iznosio o čemu govore druge osobe, koliko je to moglo da bude pouzdano, da li je, i tačno?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, ako korelira sa nalazom drugih osoba, ako neko kaže da se neko ponašao ili radio to i to, a on isto tako kaže da je radio to i to, onda je to jedan od pouzdanijih dokaza da je to stvarno tako bilo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li se može desiti da te osobe prihvataju ono što neko drugi tvrdi ili kaže, odnosno, da li su, po prirodi ovog obolenja, sugestibilni?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Psihoza sama za sebe, taj stepen sugestibilnosti može da postoji kod nekih psihotičnih osoba, ali u ovom slučaju, ako govorimo o stepenu sugestibilnosti, možemo da govorimo i zato što postoji faktor alkohol. Alkohol je nešto što promeni ličnost i ličnost ili je primarno, to je taj deo koji mi jako teško u ovom momentu možemo da izdiferenciramo i da kažemo šta je bilo premorbidna struktura a šta je sada posledica ovolikogodišnjeg alkoholizma. Ali je činjenica da ovde postoji jedna sugestibilnost. Evo, i na ovom, da kažem, nalazu, koji

sam ja dala jel', sa ovim pitanjem, možemo da kažemo da to negde je i možda opala pažnja i slaba koncentracija, ali i jedna sugestibilnost da sad to i uradi. Ono što je karakteristično kod delirijum tremensa, na primer, jedan od testova koji mi dajemo našim pacijentima je da se ponekada da i prazan, potpuno, papir i da se kaže da pacijent pročita šta sad tu piše. I ako počnete prvu neku rečenicu ili reč on posle nastavi da priča, kao da tu stvarno nešto piše. To su, to je nešto što je jedna od crta koja se i karakterno ugrađuje kod, kada je alkoholizam u pitanju.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li, sem toga, te osobe mogu da traže da na neki način traže da budu zapaženije, da igraju ulogu nekoga koji nešto predvodi, organizuje ili da li se uopšte na taj način, da li je to neka od karakteristika ovakvog ponašanja ili ne?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Ja ne bih mogla da kažem da je to direktno vezano sa psihozom, to su neke crte ličnosti koje pre svega se odnose na emocionalnu zrelost, odnosno emocionalnu nezrelost. U tom smislu mi možemo da govorimo da su neke osobe sklone da dođu u neku poziciju, da emocionalno nezrele osobe su vrlo često i imaju i jednu nekritičnost i jednu sugestibilnost i jednu sklonost da prave od sebe komedijase ili možda da budu u nekom centru pažnje.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada se tiče sećanja, vi ste rekli da upravo period njegovog bolničkog ležanja, dakle onaj period kad je i lečen, da je to period kada se mnogih stvari ne seća ili vrlo malo seća, govorili ste o ovom vezivanju a ne i o nekim drugim stvarima. Da li je tada, u uslovima u kojima je bio, zdravstvenim, bilo moguće da govori i stvari koje se apsolutno nisu desile ili mogle desiti, a koje su mogle njemu da naude na neki način, a da ih je javno iznosio u tako jednom, u takvim okolnostima?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Pa, vrlo često naši pacijenti svoj, psihotični sadržaji se najčešće nisu desili i psihotični sadržaji najčešće nisu tačni. Zato to i jeste izvan realnosti. Dakle, u psihozi vrlo često pacijenti govore nešto što apsolutno nema veze sa realnošću, kako mi to kažemo, zavisi sada iz koje sfere oni to sistematizuju, neki ako ih sistematizuju iz sfere sumanutosti, proganjanja, oni će da pričaju kako ih ne znam ni ja ko juri, radi im ne znam ni ja šta, a da zapravo se to niti događa niti je tačno. Sve zavisi iz kog, šta će biti sadržaj psihoze. Ali je sasvim moguće da se pričaju sadržaji koji nisu tačni.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li bi se to odnosilo samo na taj period, dakle onaj period za koji imate i odgovarajuću medicinsku dokumentaciju, dakle ležanje njegovo u bolnici, 1992. godine, ili bi se moglo odnositi i na period pre toga?

SVEDOK LOPIČIĆ – ODGOVOR: Nijedna psihoza ne može da izbije, kako mi to kažemo, kao na prekidaču. Za razvoj svake psihoze postoji prodromalni period, postoji neki period u okviru kojega pacijent pokazuje neku psihopatologiju, odnosno trpi neku psihopatologiju koja možda nije evidentna toliko. To je nešto što mi u ovom

slučaju možemo da kažemo, obzirom na to da je faktor alkohol bio prisutan tokom celoga ovoga perioda pre izbijanja psihoze, kao jedan od razloga. Drugi razlog, faktor strah, kao nešto što je moglo isto tako da precipitira i da generiše psihopatologiju je bilo prisutno i u tom smislu mi možemo da govorimo da su postojali neki znaci ili neki elementi i za izmenjeno, verovatno, ponašanje, ali mnogo više za jedno izmenjeno subjektivno doživljavanje, o čemu je meni gospodin Vasiljević nešto i govorio u ovom intervjuu.

ADVOKAT DOMAZET: Mislim da je sada vreme ...

SUDIJA HANT: Sada ćemo prekinuti sa radom i nastavljamo sutra ujutru u 9.30.

TUŽILAC GRUM: Samo nešto kratko, časni Sude. Tužilaštvo je dobilo izveštaj sudskog veštaka psihijatra, pre praznika, dobilo ga je na BHS-u i dali smo ga gospodinu Domazetu, a sada smo dobili nacrt prevoda na engleski, pre par sati, a konačnu verziju ćemo dobiti sutra. Ako bi to pomoglo Pretresnom veću, možemo da damo Pretresnom veću nacrt, to jest prvu verziju prevoda na engleski.

SUDIJA HANT: To bi nam jako pomoglo. Jako bi nam pomoglo da to imamo dok teče ovo svedočenje.

TUŽILAC GRUM: To će vam biti dostavljeno putem sudskog poslužitelja.

SUDIJA HANT: Hvala. Prekidamo sa radom.

